

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

**Užívání návykových látek u studentů středních škol na
Orlickoústecku**

Petra Vlčková

Bakalářská práce

2010

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra VLČKOVÁ**
Studijní program: **B6107 Humanitní studia**
Studijní obor: **Humanitní studia**
Název tématu: **Užívání návykových látek u studentů středních škol na Orlickoústecku**
Zadávací katedra: **Katedra věd o výchově**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Základní charakteristika návykových látek 2. Charakteristika oblasti Orlickoústecko 3. Legislativní úprava problematiky návykových látek 4. Rizika a prevence užívání návykových látek 5. Výzkumná část - Kvantitativní výzkum - Použité metody: dotazníkové šetření. - Dotazník distribuovaný na 4 Střední školy na Orlickoústecku, zaměřený na zkušenosti s užíváním návykových látek.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

NEŠPOR, K.,PROVÁZNIKOVÁ, H., Slovník prevence problémů působených návykovými látkami: pro rodiče a pedagogy, Státní zdravotní ústav, Praha, 1996, ISBN 80-7071-034-9 NĚMEC, J., BODLÁKOVÁ, I., Prevence zneužívání návykových látek, Poly+, Praha, 1996 NEŠPOR, K., Středoškoláci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech, Portál, Praha, 1995, ISBN 80-7178-086-3

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Martin Kocanda
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: 30. dubna 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: 31. března 2010

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Mgr. Ilona Moravcová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Lichkově dne 8. 3. 2010

Petra Vlčková

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Martinovi Kocandovi, za jeho odbornou pomoc, vedení mé bakalářské práce, za jeho rady a čas strávený při konzultacích této práce.

Dále děkuji Ing. Prausovi, Ing. Kmentovi, Ing. Rösslerovi a PhDr. Pecháčkové za vstřícnost a za ochotu mi pomoci s výzkumem na jejich školách.

Poděkování patří také respondentům, bez kterých by má bakalářská práce nevznikla.

Závěrem děkuji své rodině a mým nejbližším, kteří mě psychicky podporovali a měli se mnou trpělivost.

Anotace

Práce se zabývá problematikou užívání návykových látek u studentů středních škol. Cílem je seznámení se s touto problematikou a osvětlení zkušeností studentů středních škol s návykovými látkami. Práce je rozdělena na 5 kapitol a na teoretickou a výzkumnou část. V teoretické části je základní charakteristika návykových látek, charakteristika regionu Orlickoústecko, legislativní úprava problematiky návykových látek a rizika a prevence užívání návykových látek. Výzkumná část je poslední kapitolou této práce. Výzkum byl proveden kvantitativně, konkrétně dotazníkem. Výzkum byl proveden na 4 středních školách v okrese Ústí nad Orlicí.

Klíčová slova

Návykové látky, drogy, alkohol, nikotin, legislativa, prevence

Annotation

This thesis deals with issue of addictive substance use by the Secondary school students. The aim is to get familiar with this problem and lighting experience of secondary school students with addictive substances. The work is divided into 5 chapters and the theoretical and research part. In the theoretical part is the basic characteristics of addictive substances, characteristic of the Orlickoústecko region, legislative issues of addictive substances and risks and prevention of substance abuse. Research is the last chapter of this work. The research was carried out in quantitative research, specifically with questionnaire. The research was conducted at 4 Secondary schools in the district of Usti nad Orlici.

Title

Addictive substance use by the Secondary school students in the region of Orlickoústecko

Key words

Addictive substances, drugs, alcohol, nicotine, legislation, prevention

Obsah

ÚVOD	9
1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA NÁVYKOVÝCH LÁTEK	10
1.1 DROGY	10
1.2 ALKOHOL	14
1.3 NIKOTIN	15
2 CHARAKTERISTIKA OBLASTI ORLICKOÚSTECKO	16
2.1 POHOŘÍ.....	16
2.2 VODSTVO	17
2.3 PŘÍRODA.....	17
2.4 PAMÁTKY	17
3 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA PROBLEMATIKY NÁVYKOVÝCH LÁTEK	18
3.1 ZÁKON Č. 167/1998 SB., O NÁVYKOVÝCH LÁTKÁCH, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ	18
3.2 ZÁKON Č. 140/1961 SB., TRESTNÍ ZÁKON, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ	19
3.3 ZÁKON Č. 200/1990 SB., O PŘESTUPCÍCH.....	22
3.4 ZÁVAZNÝ POKYN POLICEJNÍHO PREZIDENTA 12/1999	24
3.5 PŘÍLOHA Č. 1 K ZÁVAZNÉMU POKYNU POLICEJNÍHO PREZIDENTA Č. 12/1999 - SAZEBNÍK POKUT ZA NÁLEZ DROGY S OBSAHEM THC.....	28
4 RIZIKA A PREVENCE UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK	31
4.1 RIZIKA	31
4.2 PREVENCE	33
5 VÝZKUMNÁ ČÁST	37
5.1 ÚVOD	37
5.2 METODOLOGIE VÝZKUMU	37
5.3 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO VZORKU	37
5.4 POPIS PRŮBĚHU SBĚRU DAT	38
5.5 CÍL VÝZKUMU	38
5.6 STANOVENÍ HYPOTÉZ	38
5.7 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ A JEJICH INTERPRETACE	39
5.7.1 <i>Máš zkušenost (jednorázovou) s užíváním návykových látek?</i>	39
5.7.2 <i>V kolika letech jsi poprvé užil/a návykovou látku?</i>	39
5.7.3 <i>Jaké pocity jsi měl/a bezprostředně po aplikaci návykové látky?</i>	40
5.7.4 <i>Jaké drogy jsi zkusil/a?</i>	41
5.7.5 <i>Z jakého důvodu jsi drogu bral/a?</i>	42
5.7.6 <i>Jakým způsobem sis drogu obstaral/a?</i>	43
5.7.7 <i>Znáš zákony, vyhlášky či nařízení týkající se drog?</i>	43
5.7.8 <i>Jak často bereš drogu?</i>	44
5.7.9 <i>Přestat by pro tebe bylo:</i>	44
5.7.10 <i>Jak těžké pro tebe bylo sehnat si drogu?</i>	45
5.7.11 <i>Jaký alkohol jsi vyzkoušel/a?</i>	46
5.7.12 <i>Proč jsi zkusil/a pít alkohol?</i>	48
5.7.13 <i>Bylo těžké obstarat si alkohol?</i>	49
5.7.14 <i>Jak často piješ alkohol?</i>	49
5.7.15 <i>Přestat pít alkohol by pro tebe bylo:</i>	50
5.7.16 <i>Měl/a jsi někdy kocovinu?</i>	51
5.7.17 <i>Chtěli po tobě v obchodě občanský průkaz, když sis kupoval/a alkohol?</i>	51

5.7.18	<i>Znáš právní úpravu týkající se alkoholu?</i>	52
5.7.19	<i>Zkusil/a jsi někdy tabákové výrobky?</i>	52
5.7.20	<i>Z jakého důvodu jsi zkusil/a tabákový výrobek?</i>	53
5.7.21	<i>Jak sis obstaral/a tabákový výrobek?</i>	54
5.7.22	<i>Kolik cigaret (doutníků) vykouříš denně?</i>	54
5.7.23	<i>Za jak dlouho po vykouření cigarety cítíš nutkavou potřebu zapálit si další?</i>	55
5.7.24	<i>Znáš zákony týkající se tabákových výrobků?</i>	56
5.8	CHARAKTER RESPONDENTŮ	56
5.8.1	<i>Pohlaví</i>	56
5.8.2	<i>Věk</i>	57
5.9	POROVNÁNÍ VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ S HYPOTÉZAMI	57
5.9.1	<i>Hypotéza č. 1</i>	57
5.9.2	<i>Hypotéza č. 2</i>	58
5.9.3	<i>Hypotéza č. 3</i>	58
5.9.4	<i>Hypotéza č. 4</i>	59
5.9.5	<i>Hypotéza č. 5</i>	59
5.10	ZÁVĚR VÝZKUMU	60
	ZÁVĚR	62
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	64
	SEZNAM PŘÍLOH	66

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je užívání návykových látek u studentů středních škol na Orlickoústecku.

Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, že se této problematice věnuje velmi málo pozornosti a jedná se o velmi podceňované téma. Dalším důvodem pro výběr tohoto tématu byl můj pobyt na internátě při studiu Vyšší odborné školy G. Habrmana v České Třebové, který byl společný pro studenty středních škol a vyšší odborné školy. Tento pobyt značně ovlivnil můj zájem o toto téma.

Práci jsem rozdělila na teoretickou a výzkumnou část a má 5 kapitol. První kapitola se věnuje základní charakteristice návykových látek. Pro tuto práci jsem rozdělila návykové látky na drogy, alkohol a nikotin. Každá skupina je rozpracována zvlášť.

V druhé kapitole se věnuji charakteristice oblasti, ve které bude proveden výzkum. Je dělena do podkapitol, které popisují pohoří, vodstvo, přírodu a památky dané oblasti.

Třetí kapitola, legislativní úprava problematiky návykových látek, se zabývá nejdůležitější legislativou, která je platná v České republice. Patří sem například zákon číslo 167/1998 Sb., o návykových látkách, zákon číslo 140/1961 Sb., trestní zákon či Závazný pokyn policejního prezidenta 12/1999.

Ve 4 kapitole shrnuji rizika a prevenci užívání návykových látek. Tato kapitola je rozdělena na dvě podkapitoly, které jednotlivá témata blíže rozebírají. Tyto 4 kapitoly patří do teoretické části práce.

Výzkumná část je pátou a poslední kapitolou této práce. Ta je zaměřena na výzkum, který jsem provedla na 4 středních školách v okrese Ústí nad Orlicí. Kapitola je rozdělena na několik podkapitol a mezi ně patří: úvod, metodologie výzkumu, charakteristika výzkumného vzorku, popis průběhu sběru dat, cíl výzkumu, stanovení hypotéz, výsledky dotazníkového šetření a jejich interpretace, charakter respondentů, porovnání výsledků šetření s hypotézami a závěr výzkumu.

Cílem této práce je zhodnocení míry užívání návykových látek u studentů středních škol na Orlickoústecku.

1 Základní charakteristika návykových látek

Tato první kapitola je stěžejní kapitolu pro tuto práci. Vysvětlím zde, co jsou to návykové látky a jaké látky mezi ně patří a které jsou nejdůležitější pro tuto práci a následný výzkum.

Rozdělím je do následujících skupin:

- Drogy
- Alkohol
- Nikotin

Ještě než začnu s výčtem všech návykových látek, chtěla bych zmínit, kde najdeme, co vlastně návykové látky jsou. Je to upraveno v zákoně č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů. Jde o § 2, který blíže popisuje v kapitole „Legislativní úprava návykových látek“.

1.1 Drogy

Problém s užíváním drog má lidstvo už od svého počátku. A již od těch dob způsobují jen samé problémy. Drogy jsou vysoce návykové a způsobují závislost.

V knize „Lesk a bída drog“, kterou napsal Riesel jsou drogy popsány takto: „Drogy v obecném slova smyslu jsou jakékoliv látky přírodní či uměle vyrobené, které, jsou-li vpraveny do organismu, mění jednu či více funkcí orgánu nebo systému. Drogy v užším slova smyslu jsou látky, které se užívají, lépe řečeno zneužívají, ke změně duševního stavu, tzn. nálady, prožívání stavu bdělosti či útlumu, a chování. Tyto změny jsou způsobeny vlivem drog na centrální nervovou soustavu, jejíž činnost a výkonnost se projevuje kvalitou duševní činnosti.“¹

Podle Riesela jsou tyto formy požívání drog:

- Užívání – je náhodné, občasné, rekreační.
- Zneužívání – je to nadměrnější a záměrné užívání. Nelze ospravedlnit lékařskými důvody

---

¹ RIESEL, Petr. *Lesk a bída drog*. Olomouc: Votobia, 1999. ISBN 80-7198-348-9. s. 7.

- Zneužívání drog bez návyku – stále zde chybí puzení k pravidelnému užívání návykové látky
- Zneužívání drog s návykem – nutkání k pravidelnému užívání je silné, látky jsou požívány pravidelně
- Doping – zvláštní forma zneužívání návykových látek, například kvůli zlepšení sportovního výkonu
- Závislost na droze – chorobná forma návyku

Pro tuto práci jsem se rozhodla drogy rozdělit do těchto kategorií:

- **Halucinogeny** – Jsou to drogy, které u zdravých jedinců vyvolávají psychické změny. Můžou způsobit poruchy vnímání, ovlivňují citění, náladu a také myšlení.

Nožina ve své knize „Svět drog v Čechách“ říká, že: „Ve snaze dosáhnout lepšího efektu jsou halucinogeny velice často kombinovány s kanabisovými preparáty, hašišem a marihuanou. Ze stejného důvodu bývá zneužíván i alkohol a léky, např. anxiolitika.“²

Největší rozšíření bylo pozorováno v 70. a 80. letech. Můžou být přírodního nebo syntetického původu.

Mezi přírodní halucinogeny patří:

- meskalin (je to složka určitých druhů kaktusů),
- psilocybin (například v lysohlávkách),
- muchomůrka červená,
- muchomůrka tygrovaná,
- durman obecný (kouří se listy a semena).

Mezi syntetické halucinogeny patří:

- LSD (lysergamid, ve formě tablet, absorpční papír)

---

² NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP, 1997. ISBN 80-85917-36-X. s. 40.

- **Opiáty** – Pochází z řeckého slova „opos“ – šťáva.

„Opium je získáváno z máku odrůdy *Papaver somniferum album*. Je to původně bílá šťáva, která prýští z nařezaných makových hlavic. Na vzduchu houstne a tmavne. V této podobě je sbírána a dále zpracovávána ať už k přímé konzumaci, nebo k dalšímu zpracování.“³

Tato droga je v lékařství využívána k tlumení bolesti. Její účinky mění vědomí, pocit bolesti (psychické i fyzické) se ztrácí. Opium patří k nejnávykovějším látkám a způsobuje velmi rychle návyk. Může být kouřeno, polykat prostřednictvím prášků, nebo injekčně. Nástup účinků, přichází velmi rychle.

Patří sem:

- morfium (přírodní derivát opia),
  - kodein (přírodní derivát opia),
  - heroin (polosyntetický derivát opia)
- **Stimulanty** – Stimulují psychické a fyzické schopnosti organismu, doslova ho nabudí k vyššímu výkonu. Uživatelé po požití cítí pocit svěžesti až nekontrolované vzrušení. Mezi tyto látky patří i kofein a nikotin. Nikotin budu popisovat samostatně v dalších odstavcích. Dále sem patří kokain, crack, pervitin, efedrin, extáze.

Tyto stimulanty jsou získávány z rostliny jménem Koka (*Erythoxylon coca*). Výsledný produkt může být užíván jako tableta nebo prášek, který je čichán. Dá se též kouřit nebo může být podáván injekčně.

- **Konopné drogy** – jde o nejsnáze dostupné drogy, které se získávají rostliny jménem Konopě setá (*Cannabis sativa*). Nejčastějším produktem je marihuana a hašiš. „Marihuana vzniká smíšením usušených a rozmělněných listů a vrchní rostlinné okvětní části konopí“⁴

---

³ NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP, 1997. ISBN 80-85917-36-X. s. 16.

⁴ NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP, 1997. ISBN 80-85917-36-X. s. 34.

Hašiš jsou semínka konopí upravená do pryskyřice tmavé barvy nebo olejnaté tekutiny. Hašiš má mnohem silnější účinky než marihuana.

„ Psychotropní efekt je podmíněn mnoha okolnostmi – včetně prostředí a stavu uživatele. Jestliže je droga užívána ve skupině, obvykle vyvolává pocity relaxace, dobré pohody, rozjařenosti, živějšího vnímání smyslových vjemů. Je-li uživatel rozrušen, nebo není na látku zvyklý, způsobuje kanabis pronikavé změny ve způsobu vyjadřování a myšlení, rychlý tok emocí až pomatené představy. Když je naopak uživatel sám, pocit relaxace zůstává, ale často je doprovázen pocity otupělosti až netečnosti.“⁵

- **Těkavé látky** – Říká se jim též inhalanty. Většinou se čichají nebo vdechují v omezeném prostoru, jak je igelitový sáček či taška. Velmi často může dojít k předávkování, protože dávkování těchto látek je téměř nemožné. Tyto látky mohou těžce poškodit organismus nebo způsobit smrt. „I proto patří těkavé látky, jinak často nazývané „drogami hloupých“, jelikož příliš málo dávají a příliš mnoho berou, mezi jedny z nejtvrděších drog. O tom svědčí i skutečnost, že velká část úmrtí spojená v českých zemích prokazatelně s předávkováním drogou je zapříčiněná toulenem.“⁶

Patří sem:

- éter,
  - toulén,
  - benzín,
  - barvy,
  - laky,
  - čisticí prostředky
-
- **Sedativa** – Drogy tlumící pocit úzkosti, chorobný strach a pocit napětí. Navozují stav uklidnění.

---

⁵ NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP, 1997. ISBN 80-85917-36-X. s. 35.

⁶ NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP, 1997. ISBN 80-85917-36-X. s. 43.

Patří sem:

- antipsychotika,
- neuroleptika,
- anxiolitika,
- hypnotika

1.2 Alkohol

Nešpor ve své knize „Alkohol, drogy a vaše děti“ píše, že „Alkohol je jednoduchá chemická látka, která snadno proniká k různým orgánům včetně mozku. Její obsah v alkoholických nápojích kolísá zhruba od 2-3 % (pivo) do asi 40 % v destilátech. Důležitá není jen koncentrace alkoholu v tom kterém nápoji, ale i jeho množství.“⁷

Alkohol má mnohem horší následky pro mladistvé než pro dospělé lidi. Jde o tekutiny s obsahem ethanolu. Požití těchto tekutin způsobuje uvolnění a euforické stavy, ale pouze v menších dávkách. Ve velkých dávkách může způsobit nevolnost, otravu krve a také smrt. I u alkoholu může dojít k závislosti, k tzv. alkoholismu.

V současné době je koupě a požívání alkoholických nápojů omezen věkovou hranicí 18- ti let. I přesto narůstá počet mladých lidí, kteří tuto hranici nerespektují a konzumují alkohol již před 18-tými narozeninami. Myslím si, že tato problematika je málo zviditelňovaná a mnohem více se společnost zabývá užíváním drog mezi mladými lidmi.

V knize „Středoškoláci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech“ jsou uvedeny tyto stádia opilosti: „Excitační (po menších dávkách působí alkohol oslabení opatrnosti, hovornost, tendenci se prosazovat, někdy slovní i fyzickou agresi), somnolentní (útlum, spavost), komatózní (stav bezvědomí), asfyktické (dušení vlivem zástavy dechového centra v prodloužené míše)“.⁸

---

⁷ NEŠPOR, Karel. *Alkohol, drogy a vaše děti* [online]. c2004 [cit. 2009-12-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.drnespor.eu/addictcz.html>>.

⁸ NEŠPOR, Karel. *Středoškoláci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-086-3. s. 18.

1.3 Nikotin

„Nikotin je prudký jed, téměř jako cyankáli, k smrtelné otravě stačí 50 mg látky. To je množství obsažené v 1 cigaretě, z ní se při kouření vstřebávají pouze 2 mg nikotinu, z doutníků ale 10 mg nikotinu.“⁹

Již tato citace svědčí o tom, že nikotin jednou z dalších látek, které jsou vysoce návykové a také smrtelné. Nikotin je účinnou látkou, která je obsažená v tabáku. Bohužel, dnešní společnost bere tabákové výroky jako malé riziko a kouří miliony lidí na celém světě. I pro tabákové výrobky je zákonem dána hranice 18-ti let, ale mnoho mladistvých kouří a nemá problém si tabákové výrobky obstarat.

V knize „Lesk a bída drog“ od Riesela je uvedeno, že kouření návykových látek způsobuje u 50 % kuřáků závislost. Nikotin má ale také velké zdravotní důsledky. Patří mezi ně chronický zánět průdušek, rakovina plic, choroby srdce a cév či nemoci zažívacího traktu. Odvykání kouření je těžké, nikoliv nemožné.

---

⁹ NEŠPOR, Karel. *Sředoškolaáci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-086-3. s. 23.

2 Charakteristika oblasti Orlickoústecko

Okres Ústí nad Orlicí má rozlohu 1258, 31 Km² a najdeme zde 115 měst a obcí. Počet obyvatel je 137 200 a na 1 Km² náleží 109 obyvatel. Mezi největší města patří Ústí nad Orlicí, Česká Třebová, Lanškroun, Litomyšl, Choceň, Vysoké Mýto a Letohrad. Jde o velmi zajímavý region, kde nalezneme mnoho architektonických skvostů, krásné přírodní scenérie, ale například také těžká i lehká opevnění.

2.1 Pohoří

Okres Ústí nad Orlicí leží v severozápadní části Pardubického kraje a je to velmi členitá a rozmanitá oblast. Nejvyšším bodem je Králický Sněžník (1424 m. n. m.) a nejnižejí položeným bodem je řečiště řeky Loučné. Výšková členitost regionu je tedy značná a v rámci České republiky také jedna z nejvýraznějších.

Rozléhají se zde tři velké horské celky. Jde o:

- Králický Sněžník – Třetí nejvyšší pohoří České republiky, pod jehož vrcholem najdeme pramen řeky Moravy. Slouží jako státní hranice s Polskou republikou. Je to přírodní rezervace, kde kvete turistický ruch, jelikož je zde mnoho známých lyžařských středisek.
- Orlické hory – Patří sem Mladkovská vrchovina, kde je nejvyšší vrchol Adam (765 m. n. m.). Sem patří hojně navštěvovaná Zemská brána, jíž protéká řeka Divoká Orlice. Další částí je Bukovohorská hornatina. Název má podle Bukové hory (958 m. n. m.), nejvyšším vrcholem je však Suchý vrch (995 m. n. m.), kde se nachází rozhledna, z níž je vidět do dalekého okolí.
- Hanušovická vrchovina – Nejvyšším bodem je Jeřáb (1003 m. n. m.), na kterém najdeme pramen řeky Tichá Orlice.

Dále v tomto okrese nalezneme například Podorlickou pahorkatinu, Zábřežskou vrchovinu, Orlickou tabuli a Českotřebovskou vrchovinu. V jihozápadní části okresu se rozkládá nížinná oblast.

2.2 Vodstvo

Nejnámějším vodním tokem tohoto okrese je řeka Orlice, která se vzniká soutokem Divoké Orlice (Pramení v Polsku pod vrchem Biesiec, dále na ní leží Přehradní nádrž Pastviny) a Tiché Orlice (u Albrechtic). Ústí do řeky Labe v Hradci Králové. Povodí Orlice měří přes 2000 km². Dalším významným tokem je Loučná, délka toku činí 80,3 km. Řeka Morava je s tímto regionem spjatá tím, že zde pramení (obec Dolní Morava). Je zde také rozvodí tří moří (Baltské, Černé, Severní), leží na vrchu Klepý (1145 m. n. m.).

2.3 Příroda

V tomto regionu je velice zajímavá přírodní scenérie, počínaje Zemskou branou, NPR Kralický Sněžník, přírodním parkem Jeřáb, přírodním parkem Orlice (táhne se celým okresem podél řeky), Suchým vrchem s rozhlednou a Bukovou horou nebo Mariánským kopcem s překrásným klášterem, který se tyčí nad Králíky.

V poslední době se v okrese staví nové cyklostezky, na nichž se projíždí nádhernou přírodou.

2.4 Památky

Tento region je na památky a památkové rezervace poměrně bohatý. Najdeme zde zámky, hrady, tvrze, církevní památky či vesnické a městské stavby. Jedním z nejvýznamnějších skvostů je bezesporu Litomyšlský renesanční zámek. Je to národní kulturní památka a památka UNESCO. Dále můžeme navštívit zříceniny hradů v Liticích a v Lanšperku, nebo památek spojených s církví, například barokní kostel ve Vraclavi, Klášter na Hoře matky Boží v Králíkách, kostel Svaté Trojice v Klášterci nad Orlicí, křížovou cestu na Andrlův Chlum u Ústí nad Orlicí, areál kostela svatého Františka v Chocni, renesanční zámek v Žamberku, kde také najdeme židovský hřbitov.

Samostatnou kapitolou jsou dozajista pevnosti. Od města Králíky, přes tvrz Bouda, Mladkov, Adam, Klášterec nad Orlicí až do dalšího regionu, kterým je Rychnov nad Kněžnou.

3 Legislativní úprava problematiky návykových látek

V České republice existuje několik zákonů, které se zabývají problematikou návykových látek. Jelikož jde o téma, které je ve společnosti velmi diskutováno, je velmi pravděpodobné, že se v budoucnu tyto jmenované zákony změní. Je možné, že již zítra budou některé zákony změněny. Myslím si, že změny zákonů, zabývajících se návykovými látkami jsou důležité a v některých případech je nutné je zpřísnit. Dle mého názoru je totiž i legislativní úprava v zemi jedním z nástrojů prevence zneužívání návykových látek. Práce je koncipována dle právního stavu k 1. 11. 2009, proto zde uvádím i zákon č. 140/1967 Sb., trestní zákon, který má platnost do 31. 12. 2009. K 1. 1. 2010 vychází v účinnost zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Ten ve své práci nezmiňuji.

3.1 Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů

Tento zákon upravuje zacházení s návykovými látkami, vývoz, dovoz návykových látek a makoviny. Dále upravuje pěstování máku, konopí a koky. Veškeré pojmy, které najdeme v tomto zákoně, jsou uvedeny v příloze tohoto zákona.

Pojmy

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) návykovými látkami omamné látky a psychotropní látky uvedené v přílohách č. 1 až 7 tohoto zákona,
- b) přípravkem roztok nebo směs v jakémkoli fyzikálním stavu obsahující jednu nebo více návykových látek,
- c) prekursorem látka uvedená v příloze č. 9 tohoto zákona, jakož i roztok nebo směs v jakémkoli fyzikálním stavu obsahující jednu nebo více látek uvedených v příloze č. 9 tohoto zákona, kromě látek uvedených v § 1 odst. 2 tohoto zákona,
- d) pomocnou látkou látka uvedená v příloze č. 10 tohoto zákona,
- e) makovinou všechny nadzemní části (kromě semen) máku setého (*Papaver somniferum*), jakož i jejich drť,

f) konopím kvetoucí nebo plodonosný vrcholík rostliny z rodu konopí (Cannabis) nebo nadzemní část rostliny z rodu konopí, jejíž součástí je vrcholík.“ § 2 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.

Dále je zde upraveno zacházení s návykovými látkami, povolení k zacházení, kdo vydává oprávnění k povolení zacházení, skladování a výdej léčiv, která je také spojená s touto prací.

V § 15 se nachází popis toho, co je zakázané, mezi zákazy patří například posílání návykových látek poštou, skladovat je ve svobodných celních skladech a také dělat reklamu na tyto látky. Mezi sankce patří pokuty a propadnutí věci. Je tu uvedena součinnost státních orgánů, a jaké je správní řízení. Přehled návykových látek je v přílohách tohoto zákona.

3.2 Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Trestní zákon řeší návykové látky v několika paragrafech. Jde o:

➤ **§ 187-188, nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů**

Jedná se o část zákona, kde najdeme postihy za vyrobení, dovoz, nabízení, zprostředkování, prodej a jiné opatření či přechovávání návykových látek (omamné a psychotropní látky, prekursor, jed), za organizované zločiny, za způsobení smrti nebo těžké újmy na zdraví. Najdeme zde i slovní obrat „množství větší než malé“. Tento obrat je vysvětlen v příloze č. 1 k Závaznému pokynu policejního prezidenta č. 12/1999.

(1) Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabízí, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo ve větším rozsahu, nebo

b) spáchá-li takový čin vůči osobě mladší než osmnáct let.

(3) Odnětím svobody na osm až dvanáct let bude pachatel potrestán,

- a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 značný prospěch,
- b) spáchá-li takový čin vůči osobě mladší patnácti let, nebo
- c) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví více osob nebo smrt,
- b) získá-li takovým činem prospěch velkého rozsahu, nebo
- c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. § 187 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

(1) Kdo bez povolení přechovává omamnou nebo psychotropní látku nebo jed v množství větším než malém, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve větším rozsahu. § 187a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

(1) Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve větším rozsahu,
- b) spáchá-li takový čin vůči osobě mladší než osmnáct let, nebo
- c) získá-li takovým činem značný prospěch.“ § 188 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

➤ **§ 188a, šíření toxikomanie**

Tento paragraf řeší svádění jiných osob k zneužívání návykových látek.

(1) Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 vůči osobě mladší než osmnáct let, nebo
b) spáchá-li takový čin tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.“ § 188a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

➤ **§ 201, ohrožení pod vlivem návykové látky**

Jde o trestný čin, který byl spáchaný pod vlivem návykové látky. Tento trestný čin může být spáchan i v nedbalosti, a to při výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, kde je vyžadována způsobilost. Jde o činy, při kterých je možné ohrozit zdraví nebo život lidí či způsobit škody na majetku. Tento paragraf byl změněn kvůli novému silničnímu zákonu. Od 1. 7. 2006 je zpřísněn postih za řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu.

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až na tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

a) byl-li za čin uvedený v odstavci 1 v posledních dvou letech odsouzen nebo z výkonu trestu odnětí svobody uloženého za takový čin propuštěn,

b) byl-li za obdobný čin spáchaný pod vlivem návykové látky v posledních dvou letech postižen,

c) způsobí-li takovým činem havárii, dopravní nebo jinou nehodu, jinému ublížení na zdraví nebo větší škodu na cizím majetku nebo jiný závažný následek,

d) spáchá-li takový čin při výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, při kterých je vliv návykové látky zvláště nebezpečný, zejména řídí-li hromadný dopravní prostředek. § 201 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

Opilství

(1) Kdo se požitím nebo aplikací návykové látky nebo jinak přivede, byť i z nedbalosti, do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustí jednání, které má jinak znaky trestného činu, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let; dopustí-li se však jednání, které má jinak znaky trestného činu, na který zákon stanoví trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším.

(2) Ustanovení odstavce 1, jakož i § 12 se neužije, přivedl-li se pachatel do stavu nepřičetnosti v úmyslu spáchat trestný čin, nebo spáchal trestný čin z nedbalosti, která spočívá v tom, že se přivedl do stavu nepřičetnosti.“ § 201a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

3.3 Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Tento zákon se zabývá přestupky, které byly spáchány na území České republiky a posuzují se podle normy, která byla platná v době spáchání přestupku. Jsou zde vyměřeny sankce za přestupky uvedené v tomto zákoně. Pro tuto práci je nejdůležitější § 30, přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi. Zde je přesně popsáno, v jakých případech mohou být sankce uloženy a v jaké výši.

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

a) prodá, podá nebo jinak umožní požití alkoholického nápoje osobě zjevně ovlivněné alkoholickým nápojem nebo jinou návykovou látkou, osobě mladší osmnácti let, osobě, o níž lze mít pochybnost, zda splňuje podmínku věku, nebo osobě, o níž ví, že bude vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohla ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek,

- b) neoprávněně prodá, podá nebo jinak umožní druhé osobě škodlivé užívání jiné návykové látky, než jsou omamné látky, psychotropní látky a alkohol,
- c) se nepodrobí opatření postihujícímu nadměrné požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek,
- d) úmyslně vyrobí líh nebo destilát bez povolení anebo úmyslně líh nebo destilát bez povolení vyrobený přechovává nebo uvádí do oběhu,
- e) úmyslně umožňuje požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek než látek omamných a psychotropních osobě mladší osmnácti let, ohrožuje-li tím její tělesný nebo mravní vývoj,
- f) umožní neoprávněně požívání omamných a psychotropních látek osobě mladší osmnácti let, nejde-li o čin přísněji trestný,
- g) požije alkoholický nápoj nebo užije jinou návykovou látku, ačkoliv ví, že bude vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohl ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek,
- h) po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky vykonává činnost uvedenou v písmenu g),
- ch) ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky, vykonává činnost uvedenou v písmenu g),
- i) odepře se podrobit vyšetření, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, k němuž byl vyzván podle zvláštního právního předpisu 10),
- j) neoprávněně přechovává v malém množství pro svoji potřebu omamnou nebo psychotropní látku,
- k) prodá jednotlivé cigarety nebo neuzavřené jednotkové balení cigaret,
- l) kouří na místech zákonem zakázaných,
- m) prodá výrobek podobný tabákovému výrobku, tabákové potřebě ve formě potravinářského výrobku nebo hračky, anebo podobný alkoholickému nápoji ve formě hračky,
- n) prodá tabákový výrobek, tabákovou potřebu nebo alkoholický nápoj v zařízení nebo na akcích určených osobám mladším 18 let,
- o) prodá, podá nebo jinak umožní užití tabákového výrobku osobě mladší 18 let nebo neodepře jejich prodej fyzické osobě, o níž lze mít pochybnost, že splňuje podmínku věku.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) až d) lze uložit pokutu do 3 000 Kč, za přestupek podle odstavce 1 písm. e) a f) pokutu do 5 000 Kč a zákaz činnosti do 1 roku, za přestupek podle odstavce 1 písm. g) až i) pokutu od 25 000 Kč do 50 000 Kč a zákaz činnosti od 1 do 2 let a za přestupek podle odstavce 1 písm. j) pokutu do 15 000 Kč.

(3) Sankci za přestupek uvedený v odstavci 1 písm. g) až i) lze snížit pod stanovenou hranici jen tehdy, že byl prokázán dechovou zkouškou nebo lékařským vyšetřením obsah alkoholu v krvi v množství pod 0,5 promile a současně nebylo užito žádné jiné návykové látky.“ § 30 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

3.4 Závazný pokyn policejního prezidenta 12/1999

Tento pokyn upravuje postupy příslušníků Policie České republiky. Tyto postupy jsou využívány při odhalování protiprávních jednání souvisejících s toxikomanií. Nejdůležitější články, pro tuto práci, jsou tyto:

„Čl. 1

Úvodní ustanovení

1. Toxikomanií se pro účely tohoto závazného pokynu (dále jen "pokyn") rozumí stav periodické nebo chronické intoxikace, která škodí jedinci i společnosti a je vyvolána opakovaným užíváním alkoholu, návykové látky nebo jedu, a často je spojená s nutností zvyšovat její dávku pro dosažení stejného účinku (dále jen "tolerance"), nebo k potlačení abstinčních příznaků.
2. Návykovou látkou se pro účely tohoto pokynu rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobící nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.
3. Toxikomanem se pro účely tohoto pokynu rozumí osoba závislá na návykových látkách nebo osoba zneužívající návykové látky.
4. Alkoholovou toxikomanií se pro účely tohoto pokynu rozumí dlouhodobé nadměrné požívání alkoholu, které vede k závislosti na něm.

5. Nealkoholovou toxikomanií se pro účely tohoto pokynu rozumí jakákoliv forma zneužívání návykových látek s výjimkou alkoholu.
6. Omamnými a psychotropními látkami, prekursory, přípravky obsahujícími omamnou nebo psychotropní látku a jedy (dále jen "vyjmenované látky") ve smyslu § 187, § 187a a § 188 trestního zákona se rozumí pouze látky taxativně uvedené ve zvláštních předpisech.
7. Obchodem s vyjmenovanými látkami se pro účely tohoto pokynu rozumí opatřování nebo přechovávání těchto látek pro jiného, včetně poskytování těchto látek jinému za úplatu či protihodnotu.
8. Anabolickými látkami se pro účely tohoto pokynu rozumí převážně syntetické hormony, které zpomalují odbourávání bílkovin a zároveň stimulují jejich biosyntézu a tím podporují růst tkání.
9. Organizovanou trestnou činností se pro účely tohoto pokynu rozumí páchaní úmyslné trestné činnosti více osob, které mají mezi sebou vnitřní organizační strukturu, rozdělené funkce a dělbu činností a jsou zaměřeny na dosahování zisku.

Čl. 2

Přestupky a trestné činy spáchané v souvislosti s toxikomanií

1. Pro řízení o přestupcích je věcná příslušnost orgánů Policie České republiky upravena ustanovením § 52 a 86 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Orgány Policie České republiky provádí nezbytná šetření u přestupků
  - a) proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle § 22 zákona č. 200/1990 Sb.,
  - b) na úseku zdravotnictví podle § 29 odst. 1 písm. ch) zákona č. 200/1990 Sb.,
  - c) na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi podle § 30 odst. 1 písm. d) až j) zákona č. 200/1990 Sb.
2. Policie České republiky odhaluje mimo jiné trestné činy a zjišťuje pachatele
  - a) nedovolené výroby a držení vyjmenovaných látek a předmětů určených k nedovolené výrobě vyjmenovaných látek podle § 187, § 187a a § 188 trestního zákona,

- b) šíření toxikomanie podle § 188a trestního zákona,
  - c) ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 trestního zákona,
  - d) opilství podle § 201a trestního zákona,
  - e) ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 trestního zákona,
  - f) podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 trestního zákona,
  - g) podávání anabolických látek mládeži podle § 218a trestního zákona,
  - h) maření způsobilosti k službě podle § 266 trestního zákona.
3. V rámci postupu před zahájením trestního stíhání přísluší orgánům Policie České republiky konat řízení o trestných činech uvedených v odstavci 2 v rozsahu stanoveném § 158 odst. 3 trestního řádu.

Čl. 3

Návykové a anabolické látky

1. Návykové látky se rozdělují podle typu závislostí v souvislosti s mezinárodní klasifikací nemocí na:
  - a) látky typu morfinu (některé alkaloidy opia a syntetické a polosyntetické deriváty morfinu a kodeinu, např. heroin, methadon, Dolsin, roztok "Brown"); jedná se o silná analgetika, působí narkoticky, vyvolávají silnou psychickou závislost, rychlý vývoj fyzické závislosti a nárůst tolerance,
  - b) sedativa (látky typu barbiturátů, anxiolytika s hypnotickým účinkem ve vyšších dávkách, např. Diazepam, Meproamat, Dinyl; psychická závislost má nerovnoměrnou intenzitu, fyzická závislost má časově omezený abstinenční příznak, který je u barbiturátů nahraditelný alkoholem a naopak, tolerance má různou intenzitu,
  - c) kokain (např. kokové listy a hydrochlorid kokainu - crack); vyvolává silný povzbudivý účinek a velmi silnou psychickou závislost,
  - d) kanabis (hašiš, konopí - marihuana); vyvolávají psychickou závislost, fyzická závislost a tolerance nebyly zjištěny,
  - e) psychostimulancia především typu amfetaminu a léčiva tyto látky obsahující (např. Pervitin, Fenmetrazin, efedrin) a látky typu "extáze" např. MDMA, MDEA, MDA); silně stimulují centrální nervovou

soustavu, vzniká výrazná psychická závislost, tolerance se projevuje formou častější aplikace,

- f) halucinogeny (např. LSD a jeho deriváty, meskalin obsažený v mexických kaktusech), psilocybin a přírodní produkty psilocybin obsahující - houby druhu lysohlávka, halucinogenní rostliny - durman); psychická závislost je rozdílná podle druhu aplikované látky, fyzická závislost nebyla zjištěna, tolerance se postupně vyvíjí,
- g) prchavé syntetické látky (např. inhalace výparů z organických rozpouštědel, lepidel a čistících prostředků); vyvolávají psychickou závislost, mají narkotické účinky,
- h) alkohol,
- i) kombinace různých látek a kombinace látek s alkoholem.

- 2. Anabolické látky se používají ve formě tablet, kapslí a nitrosvalových injekcí. Zásadním způsobem ovlivňují metabolismus organismu, což se projevuje například v růstu svalové hmoty a nadměrném vývinu mužských sekundárních pohlavních znaků. Vysoká hladina těchto látek může negativně ovlivnit i reprodukční funkci. Zneužívání anabolických látek zejména u mládeže tak může vést k nevyléčitelnému zdravotnímu poškození a vývojovým poruchám organismu.

Čl. 12

Malé množství jednotlivých druhů omamných a psychotropních látek je pro snazší orientaci policistů při právní kvalifikaci uvedeno v příloze.

- 1. Příloha č. 1, 2 a 3 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.
- 2. Příloha č. 4 až 7 zákona č. 167/1998 Sb.
- 3. Příloha č. 10 zákona č. 167/1998 Sb.; Příloha č. 2 nařízení vlády č. 192/1988 Sb., o jedech a některých jiných látkách škodlivých zdraví, ve znění pozdějších předpisů.
- 4. § 89 odst. 10 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- 5. Zákon č. 167/1998 Sb.; Nařízení vlády č. 192/1988 Sb.

6. Nařízení vlády č. 72/1997 Sb., kterým se stanoví, co se považuje za anabolika a jiné prostředky s anabolickým účinkem ve smyslu trestního zákona.
7. ZP PP č. 19/1998, kterým se upravuje postup orgánů Policie České republiky při odhalování, prošetřování, oznamování a řešení přestupků, ve znění ZP PP č. 38/1998.“¹⁰

3.5 Příloha č. 1 k Závaznému pokynu policejního prezidenta č. 12/1999 - sazebník pokut za nález drogy s obsahem THC

„Orientační hodnoty malého množství omamných a psychotropních látek

Látka	Hmotnost (g)
Heroin	maximálně 0.3
Kokain	maximálně 0.5
Amfetamin	maximálně 0.5
Metamfetamin	maximálně 0.5
MDMA	maximálně 1.0
LSD	maximálně 0.0005
THC	maximálně 0.3

Maximálnímu množství omamné a psychotropní látky, které je uvedeno v tabulce, zpravidla odpovídá:

Heroin - 10 dávek

(zpravidla distribuováno v psaníčkách o hmotnosti kolem 100 mg, koncentrace 30% - obsah účinné látky se pohybuje od 8 do 30 %)

---

¹⁰ *Drop In : Nikdy není pozdě* [online]. 2008 [cit. 2009-11-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.dropin.cz/zavaznypokyn.shtml> >.

Kokain - 10 dávek

(zpravidla distribuováno v psaníčkách s obsahem cca 50 mg účinné látky, uvedené množství se vztahuje k hydrochloridu, u báze - cracku - se určí přepočtem)

Amfetamin - 10 dávek

(zpravidla distribuováno v psaníčkách s obsahem cca 50 mg účinné látky)

Metamfetamin - 10 dávek

(zpravidla distribuováno v psaníčkách s obsahem cca 50 mg účinné látky)

MDMA (extáze) - 10 dávek

(zpravidla distribuováno v tabletách s obsahem cca 100 mg účinné látky)

LSD - 10 dávek

(zpravidla distribuováno ve formě tripů s obsahem cca 50 mg účinné látky)

THC - 20 cigaret - jointů

(u konopí pěstovaného v našich podmínkách s koncentrací okolo 1.5 % v sušině použitelné části konopí, při váze jointu cca 1 gram).

Výňatek z Přílohy č. 1 k Závaznému pokynu policejního prezidenta č. 12/1999 - sazebník pokut za nález drogy s obsahem THC

Čl. 6**THC maximální hmotnost pro přestupek 0,3 g 20 cigaret - "jointů"**

(u konopí pěstovaného v našich podmínkách s koncentrací okolo 1,5 % v sušině použitelné části konopí, při váze jointu cca 1 gram).

Mladiství	Poprvé	Opakovaně
Množství v gramech	sankce v Kč	
do 0,1	napomenutí až 500,-Kč	500,- až 2000,-Kč
od 0,11 do 0,2	napomenutí až 1000,-Kč	1000,- až 2000,-Kč
od 0,21 do 0,3	napomenutí až 1500,-Kč	1500,- až 2000,-Kč

Nad 18 let	Poprvé	Opakovaně
Množství v gramech	sankce v Kč	

do 0,1	napomenutí až 5000,-Kč	5000,- až 15000,-Kč
od 0,11 do 0,2	napomenutí až 7500,-Kč	7500,- až 15000,-Kč
od 0,21 do 0,3	napomenutí až 10000,-Kč	10000,- až 15000,-Kč ¹¹

---

¹¹ *Drop In : Nikdy není pozdě* [online]. 2008 [cit. 2009-11-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.dropin.cz/prilohakzp.shtml>>.

4 Rizika a prevence užívání návykových látek

Rizika a prevence užívání návykových látek je celkem obsáhlé téma, které je zpracováno v mnoha odborných publikacích. Ráda bych se zde zaměřila na odlišné přístupy k těmto tématům. Osobně si myslím, že rizika užívání návykových látek se pohybují v tisících, možná i statisících. Prevence pro mě není jen zákaz, ale také otevřenost tématu návykových látek a hlavně žádné tabu.

4.1 Rizika

Jak jsem již zmínila, existuje mnoho pohledů na rizika užívání návykových látek. V knize „Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí“ od Karla Nešpora je rozdělení podle rizika, která jsou společná všem návykovým látkám a pak podle druhů návykových látek.

První jmenovaná rizika jsou:

- „Vznik závislosti
- Otravy
- Nebezpečnost sobě a okolí
- Agresivní chování, násilná i jiná trestná činnost (pod vlivem návykové látky nebo jako způsob, jak si opatřit prostředky na drogu)
- Poškození tělesného a duševního zdraví
- Poškození plodu
- Větší riziko přechodu k jiným návykovým látkám
- Po dlouhodobém braní vysokých dávek nepříznivé změny osobnosti
- Menší zájem o vzdělávání a pracovní uplatnění
- Zhoršení rodinných a jiných mezilidských vztahů
- Více kázeňských problémů ve škole“¹²

Pokud jde o rizika drog, které se kouří, jde například o různé nádory v oblasti dýchacího ústrojí a ústní dutiny, poškození plodu v těhotenství či chronický zánět

---

¹² NEŠPOR, Karel. Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí [online]. c2004 [cit. 2009-12-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.drnespor.eu/addictcz.html>>.

průdušek. U injekčně podávaných drog je rizikem větší možnost předávkování, infekce, žloutenka, embolie a otravy. U alkoholu je to selhání jater, otravy, duševní poruchy a poškození plodu v těhotenství. U drog z konopí jsou to úzkostné stavy, duševní poruchy a další. U dalších návykových látek jsou tyto rizika vesměs stejná.

Ovšem nejde jen o rizika, která jsou již přímo spojená s užíváním návykových látek. Rizika mohou být i působení na člověka zvenčí. Tato rizika popisuje Karel Nešpor ve své knize „Vaše děti a návykové látky“. Rizika mohou být spojena i s osobností dítěte a dědičností.

Sem patří:

- Předci užívající návykové látky
- Sklony k násilí
- Špatné sebeovládání
- Nižší inteligence, nízké sebevědomí
- Špatné zvládnání stresových situací
- Nízká frustrační tolerance
- Deprese
- Rizika ale také mohou být i v rodině:
- Citová deprivace (v dětství)
- Nedostatečně rozvinuté citové vazby
- Konflikty mezi rodiči
- Časté stěhování rodiny
- Sexuální, fyzické a psychické zneužívání
- Týrání

I mezi svými vrstevníky jsou rizika, která ovlivňují mládež. Jsou to:

- Problémy s autoritami
- Přátelé, kteří píjí alkohol a užívají návykové látky
- Větší náklonnost k přátelům než k rodičům
- Vazba na organizace s destruktivními vlivy

Ovšem nejen zde jsou rizikové činitele, další najdeme v zaměstnání, v naší společnosti a našem prostředí, ale také i ve škole.

4.2 Prevence

Prevence je velice důležitá, může být zaměřená pouze na běžnou populaci dětí a dospívajících, nebo na skupiny (ale i jedince), kde je větší riziko výskytu vzniku závislostí. Prevence není pouze omezování, předávání informací, varování, odstrašující příklady, ale dlouhodobá a kvalitní práce s dětmi a mladistvými.

Ve článku od Veroniky Martanové najdeme rozdělení prevence na primární prevenci, sekundární prevenci a terciární prevenci.

„Primární prevence užívání návykových látek – programy, strategie a aktivity zaměřené na předcházení prvnímu užití drogy a vlastnímu začátku užívání drogy.“¹³

„Sekundární prevence užívání návykových látek – programy, strategie a aktivity zaměřené na prevenci vlastního zneužívání drog a včasnou identifikaci a léčbu uživatelů drog s cílem zabránit vzniku závislosti na drogách (např. práce s experimentátory).“¹⁴

„Terciární prevence a harm reduction – práce s uživateli, závislými, minimalizace rizik spojených se zneužíváním návykových látek.“¹⁵

S primární prevencí je spojeno další rozdělení a to:

„**Prevence všeobecná**, univerzální je zacílena na velké skupiny populace bez zohlednění specifických rizikových skupin (např. školní třída), cílem je ovlivňování postojů a chování dětí a poskytnutí dostatku informací a dovedností k tomu, aby se zamezilo výskytu rizikového chování. **Prevence selektivní** je zacílena na ohrožené skupiny, u kterých lze předpokládat zvýšenou možnost rizikového chování (např. děti osob závislých na alkoholu nebo jiných návykových látkách, hyperaktivní děti,

---

¹³ MARTANOVÁ, Veronika. Primární prevence užívání návykových látek - základní vymezení problematiky a terminologii. In *Učební texty ke specializačnímu studiu pro školní metodiky prevence*. Praha: Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty a VFN, 2007. s. 9. ISBN 978-80-254-05.

¹⁴ MARTANOVÁ, Veronika. Primární prevence užívání návykových látek - základní vymezení problematiky a terminologii. In *Učební texty ke specializačnímu studiu pro školní metodiky prevence*. Praha: Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty a VFN, 2007. s. 9. ISBN 978-80-254-05.

¹⁵ MARTANOVÁ, Veronika. Primární prevence užívání návykových látek - základní vymezení problematiky a terminologii. In *Učební texty ke specializačnímu studiu pro školní metodiky prevence*. Praha: Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty a VFN, 2007. s. 9. ISBN 978-80-254-05.

děti s poruchami chování apod.), programy vyžadují individuální přístup a jsou náročnější na čas i kvalifikaci pracovníků, kteří preventivní aktivity provádějí. **Prevence indikovaná** je zacílena na ohrožené jedince, kteří již vykazují známky sociálně patologických jevů, problematického užívání. Cílem je snížení frekvence a objemu sociálně patologických jevů a zmírnění následků problémového chování.¹⁶

Prevence je ale různě rozdělená také podle věku jedince. Tím se zabývá Karel Nešpor v knize Alkohol, drogy a vaše děti.

„Od narození do 1 roku

Dítě tohoto věku je ve všem podstatném závislé na dospělém člověku, většinou na matce. Zkušenost s přiměřeně pečující a laskavou matkou může dítěti v dospělejším věku velmi pomoci. Z hlediska prevence je tedy důležitá péče a vřelost a uspokojování citových potřeb dítěte.

Od 1 do 3 let

Dítě se začíná duševně oddělovat od matky a prosazovat svoji vůli. Myšlení tohoto věku je zaměřené na sebe, magické, fantastické, nepružné. Chování rodičů by mělo být klidné a vřelé. Mělo by dítěti laskavě dávat najevo, že je v pořádku, že se chce prosadit, ale že jsou i určitá omezení.

Od 3 do 6 let

I když rodiče zůstávají nejdůležitějšími osobami, začíná většina dětí pronikat do širšího světa mimo rodinu (školka, sousedé, vrstevníci). K tomuto věku patří nekonečné vyptávání se. Dítě zkoumá okolí, hrou se učí zjišťovat, co je skutečné a co ne. Jeho chování se dostává v příznivém případě do souladu s autoritou rodičů, získává cíl a smysl.

Již v tomto věku je důležité začít dítěti vštěpovat, že zdraví je důležitá hodnota a že zdraví je správně chránit. Proto je třeba se některým věcem vyhnout (sirky, ostré předměty, alkoholické nápoje, tabletky). Dítě má vědět, že okolní svět skrývá jistá nebezpečí, a má se učit jak se jim bránit - už tedy nemá spoléhat pouze na všemocnou ochranu rodičů.

---

¹⁶ MARTANOVÁ, Veronika. Primární prevence užívání návykových látek - základní vymezení problematiky a terminologii. In *Učební texty ke specializačnímu studiu pro školní metodiky prevence*. Praha: Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty a VFN, 2007. s. 9. ISBN 978-80-254-05.

Od 7 do 12 let

Dítě toho věku se učí mnoha potřebným dovednostem. učí se vycházet s vrstevníky, zapojit se do skupiny, duševně pracovat, uspokojovat své tělesné i duševní potřeby. Začíná být schopno rozumově uvažovat. O sobě má tendenci přemýšlet černobíle podle očekávání a měřítek druhých.

Informace poskytované dětem tohoto věku by měly být velmi konkrétní. Je třeba pokračovat ve zdůrazňování hodnoty zdraví a vštěpovat jim přání být zdravý nebo zdráva. Postupně je třeba informace přeměňovat v pravidla a návyky a srozumitelně je vysvětlovat. Ještě později nabývá na významu získávání dovedností. Cílená prevence zaměřená proti škodám způsobeným alkoholem, tabákem a jinými drogami by měla začít již teď. Účinnost prevence se zvýší, je-li zahájena 2-3 roky před prvním kontaktem s drogou.

Od 13 do 22 let

Tento věk je náročný. Dochází k dozrání tělesnému i duševnímu. Objevuje i rozvíjí schopnost řešit problémy, rozhodovat se, abstraktně myslet, vytvářet hypotézy, věci spojovat. Dítě se postupně odděluje od rodiny a vytváří si předpoklady pro budoucí samostatný život. Zejména v časném dospívání bývá tento vývoj provázen kritičností vůči rodičům autoritám. Jistá kritičnost vůči rodičovské autoritě, jestliže je přijata s láskou, je pro utváření budoucí osobnosti nutná. Rámec rodiny si dospívající doplňuje dalším rámcem vrstevníků a kamarádů. K úkolům pozdního dospívání patří rozhodování o budoucím povolání, vytváření základu budoucího samostatného života, navazování budoucích dlouhodobějších citových vztahů. Neúspěchy v těchto oblastech jsou prožívány trýznivě.

Pro mladé lidi tohoto věku je velmi důležitá skupina vrstevníků, která jim může pomoci se alkoholem a drogám vyhnout, nebo naopak představuje nebezpečí. Dospělý se může nabízet jako zdroj informací, zároveň by ale měl povzbuzovat k samostatnosti a sebedůvěře. Měl by počítat s tím, že mladí lidé tohoto věku se nespokojí s přijetím informace, ale budou chtít diskutovat. Prevence v této skupině je

zásadně důležitá, protože bývá zvláště ohrožena. Zneužívání alkoholu nebo drog v dospívání může vést k rychlému vytvoření návyku a tomu je třeba předcházet.¹⁷

---

¹⁷ NEŠPOR, Karel. *Alkohol, drogy a vaše děti* [online]. c2004 [cit. 2009-12-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.drnespor.eu/addictcz.html>>.

5 Výzkumná část

5.1 Úvod

Užívání návykových látek je velkým problémem v naší společnosti. Myslím si, že kontrola nad návykovými látkami v České republice je malá a že se k návykovým látkám mohou dostat stále nižší a nižší věkové skupiny.

Jelikož je zde velká pravděpodobnost zvyšujícího se nárůstu stále mladších uživatelů, bylo by potřeba zvýšit informovanost o tomto tématu a zvýšit kontrolu nad všemi návykovými látkami. Proto jsem si pro tento výzkum vybrala střední školy, protože v nich najdeme jednu z nejohroženějších věkových skupin.

Výzkumným problémem této bakalářské práce je zmapování užívání návykových látek u studentů středních škol na Orlickoústecku.

5.2 Metodologie výzkumu

Výzkumné šetření jsem provedla prostřednictvím kvantitativního výzkumu. Zvolenou metodou je dotazování pomocí dotazníků.

Tuto metodu jsem zvolila z důvodu, že je to jedna z nejlepších cest, jak komunikovat s mládeží, která se více otevře zvláště, když jde o anonymní dotazování. Otázky jsem volila jednoduché a snadno pochopitelné.

5.3 Charakteristika výzkumného vzorku

Dotazník jsem distribuovala do 4 středních škol, které jsem vybrala náhodným výběrem z 23 středních škol, které jsou v okrese Ústí nad Orlicí.

Jednalo se o tyto střední školy: VOŠ a SOŠ Gustava Habrmana Česká Třebová, Střední odborné učiliště opravárenské Králíky, Střední škola uměleckoprůmyslová Ústí nad Orlicí a Střední škola obchodu, řemesel a služeb Žamberk. Na každé škole bylo vyplněno 25 dotazníků.

5.4 Popis průběhu sběru dat

Nejprve jsem vybrala 4 střední školy, na kterých jsem chtěla výzkum provést. To jsem provedla pomocí náhodného výběru. Poté jsem telefonicky konzultovala s řediteli těchto škol, zda bych u nich mohla tento výzkum provést. Všichni souhlasili a po osobní schůzce, při které jsme konzultovali průběh výzkumu, jsem jim odevzdala dotazníky.

Ve všech školách byl průběh takový, že výchovný poradce dotazníky rozdál ve vybraném ročníku a poté mi je předal. Do výběru ročníku jsem nijak nezasahovala a výběr provedl vždy ředitel a výchovný poradce.

Tento výzkum probíhal od 21.1. 2010 do 2. 2. 2010. K tomuto výzkumu jsem použila 100 dotazníků, které mi vyplnilo 100 respondentů, kteří byli vybráni na 4 středních školách v okrese Ústí nad Orlicí.

Dotazník obsahoval 24 otázek, zaměřených na drogy, alkohol a tabákové výrobky, z nichž 18 bylo uzavřených, 4 polootevřené a 2 otevřené. Další 2 otázky se týkaly jejich pohlaví a věku a byly uzavřené.

5.5 Cíl výzkumu

Výzkumným cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení míry užívání návykových látek u studentů středních škol na Orlickoústecku.

Stanovila jsem si 5 hypotéz.

5.6 Stanovení hypotéz

Hypotéza 1: Zkušenost návykovou látkou má více chlapců než dívek.

Hypotéza 2: Chlapci mají zkušenost s návykovou látkou dříve než dívky.

Hypotéza 3: Drogu bralo ze zvědavosti více dívek než chlapců.

Hypotéza 4: Ukázat občanský průkaz při nákupu alkoholu muselo více chlapců než dívek.

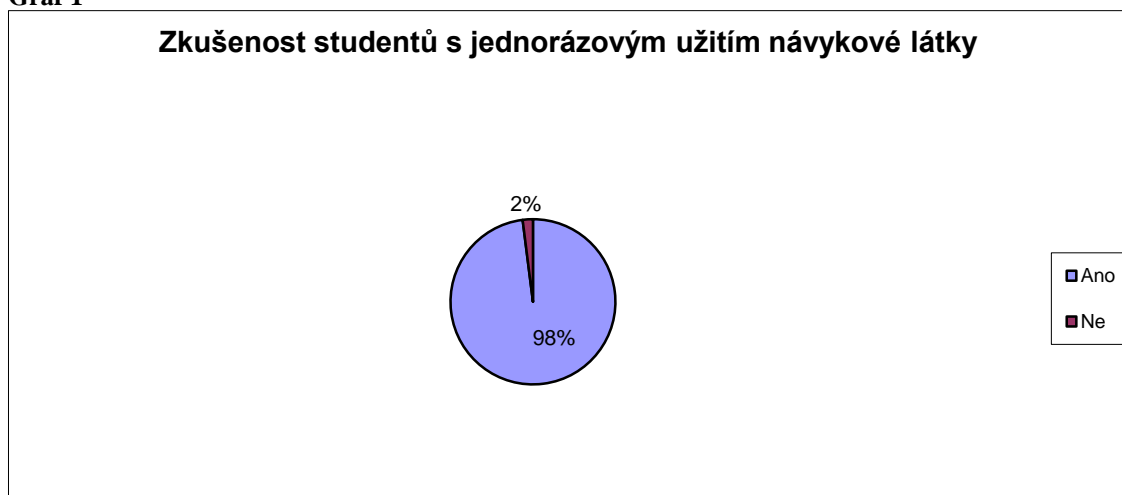
Hypotéza 5: 21 a více cigaret (doutníků) vykouří denně více chlapců než dívek.

5.7 Výsledky dotazníkového šetření a jejich interpretace

5.7.1 Máš zkušenost (jednorázovou) s užíváním návykových látek? (drogy, alkohol, nikotin)

Z grafu č. 1 vyčteme, že celých 98 % respondentů má zkušenost s jednorázovým užitím návykové látky a 2% respondentů nikdy žádnou návykovou látku neužilo.

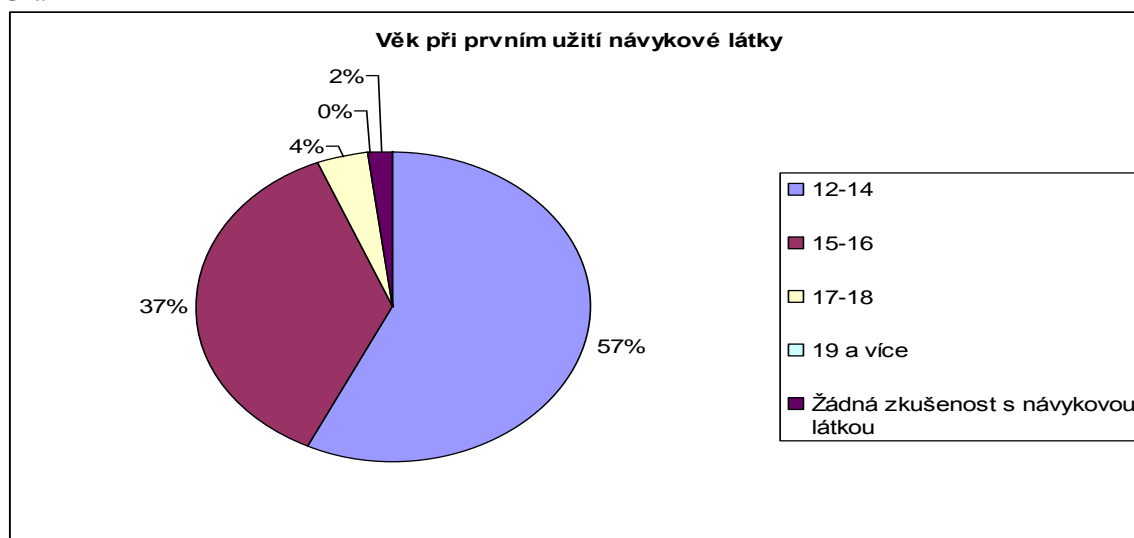
Graf 1

5.7.2 V kolika letech jsi poprvé užil/a návykovou látku?

V grafu č. 2 vidíme procentuální rozložení věku, kdy respondenti poprvé užili návykovou látku. Nadpoloviční většinu (57%) získala odpověď 12 – 14 let, 37% zastoupení má odpověď 15 – 16 let, 4% respondentů získalo tuto zkušenost v 17 – 18 letech a nulu získala odpověď 19 a více let. 2% z dotázaných nikdy žádnou návykovou látku neužilo.

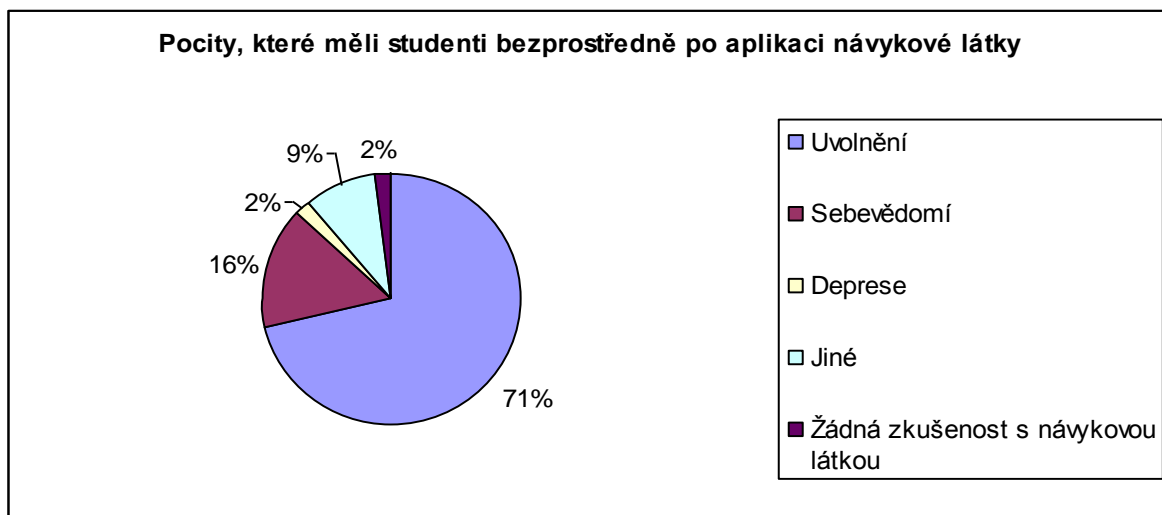
Graf 2

5.7.3 Jaké pocity jsi měl/a bezprostředně po aplikaci návykové látky?

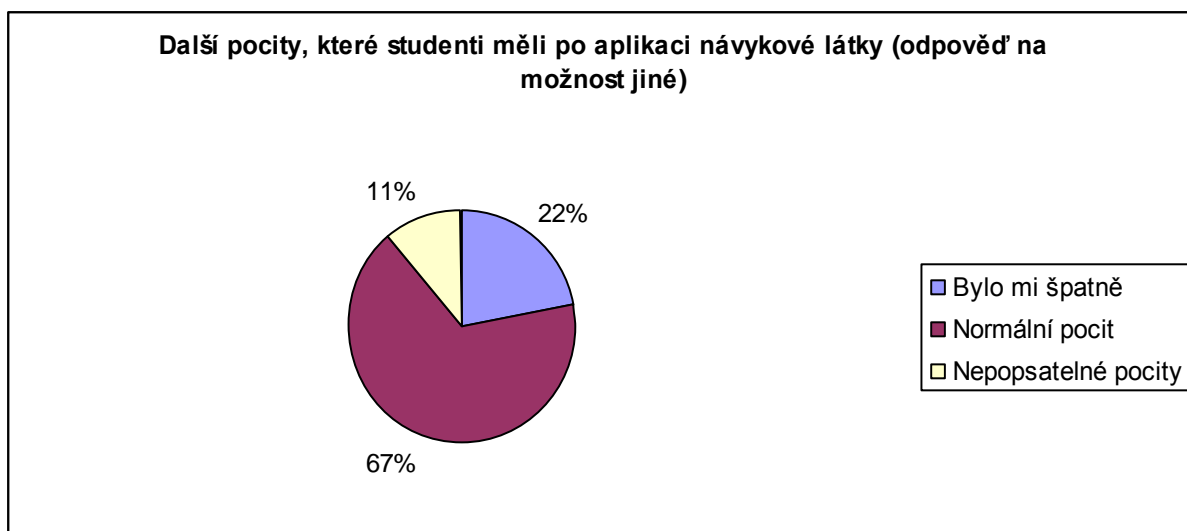
Ve výšeči grafu č. 3 vidíme četnosti odpovědí, které se týkají pocitů, které jim návykové látky přivodily. Nejvíce procent (71%) získala odpověď uvolnění, odpověď sebevědomí získala 16%, depresivní pocity přivodila 2% respondentů, další 2% respondentů nikdy žádnou návykovou látku neužilo a 9% respondentů si vybralo odpověď jiné.

Graf 3

V grafu č. 4 vidíme procentuální zastoupení volných odpovědí na odpověď jiné. Zde z 9% respondentů celých 67% napsalo, že jim návyková látka nepřinesla žádné zvláštní pocity a jejich pocity byl stále stejné. 22% bylo po užití návykové látky špatně a 11% respondentů zažilo nepopsatelné pocity.

Graf 4

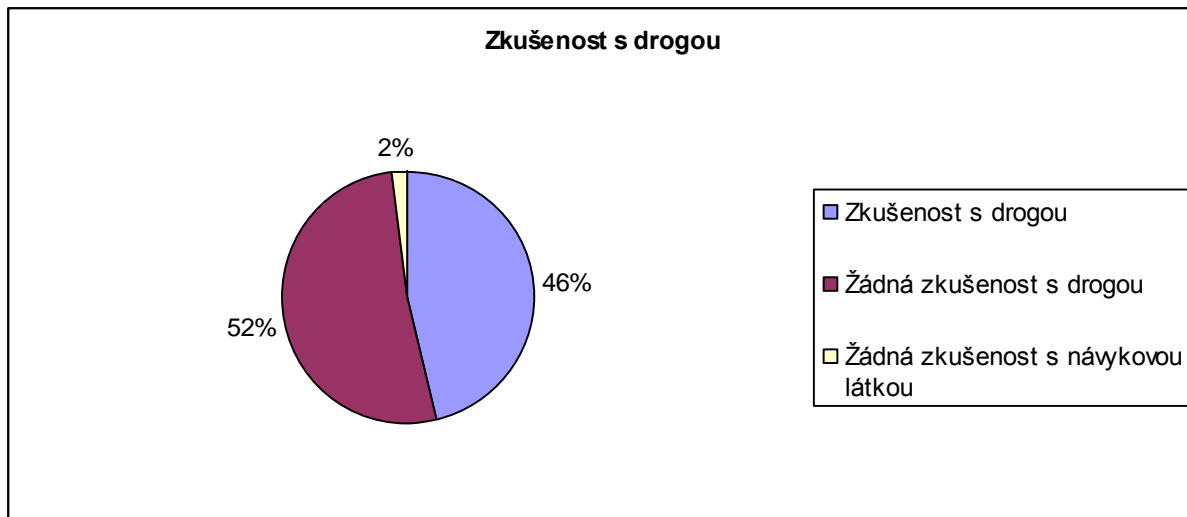

5.7.4 Jaké drogy jsi zkusil/a? (pokud žádné, nevyplňuj další otázky a přejdi k části Alkohol)

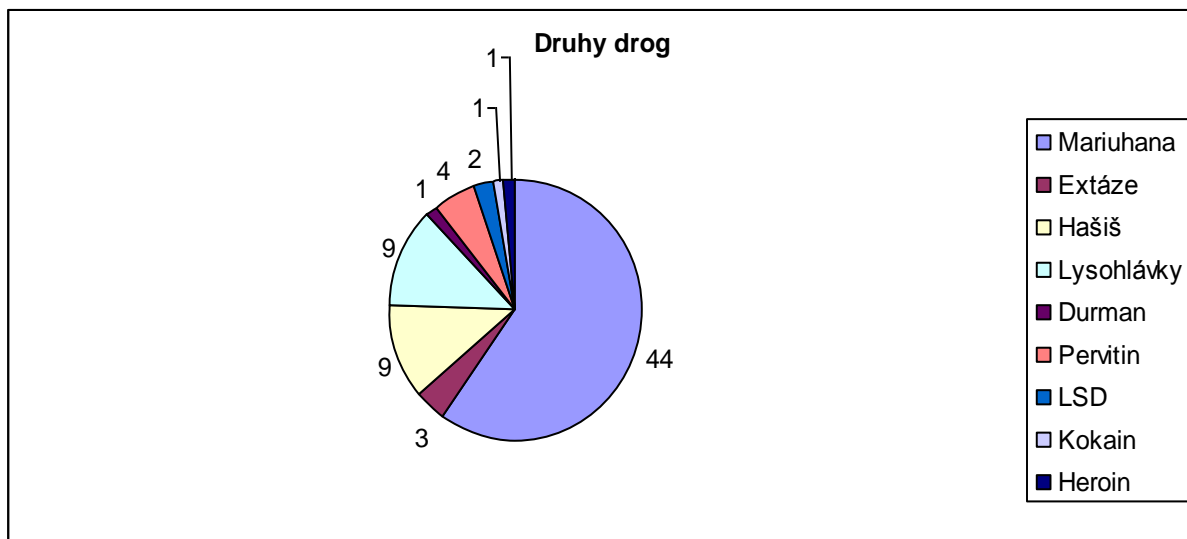
Tato otázka byla otevřená a v grafu č. 5 vidíme, že 46% respondentů má zkušenost s drogou, ovšem celých 52% respondentů nemá zkušenost s drogou žádnou a 2% respondentů nemá zkušenost s žádnou návykovou látkou.

Graf 5

Výsledek této otázky je velmi rozmanitý. Respondenti vyjmenovali celkem dlouhou škálu drog, které vyzkoušeli. 44 respondentů již někdy zkusilo marihuanu, 3 respondenti užili extázi, 9 respondentů se shodlo na užití hašiše a lysohlávek. 4 respondenti napsali, že již někdy užili pervitin a 2 respondenti LSD. Heroin, kokain a durman uvedl 1 respondent. (Graf č. 6)

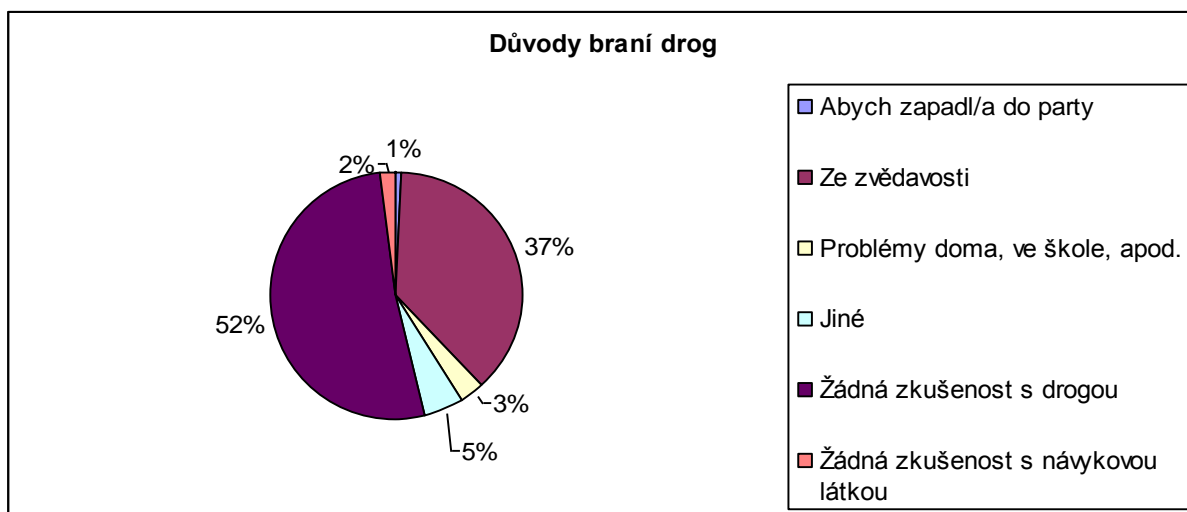
Graf 6

5.7.5 Z jakého důvodu jsi drogu bral/a?

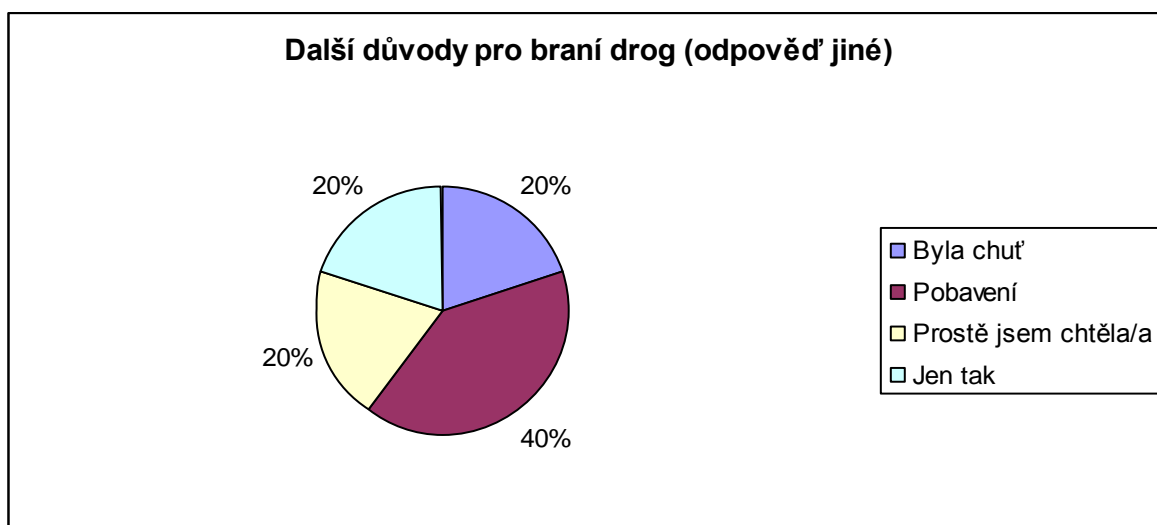
V této otázce jsem se zaměřila na důvody, z kterých respondenti drogu užívali. Největší část respondentů (52%) uvedla, že je k tomu vedla zvědavost, 3% respondentů uvedlo jako důvod problémy doma, ve škole, apod. a pouhé 1% respondentů chtělo zapadnout do party. Odpověď jiné zaškrtno 5% respondentů. Velká část respondentů (52%) nemá žádnou zkušenost s drogou a 2% respondentů nemá zkušenost s žádnou návykovou látkou. (Graf č. 7)

Graf 7

Ve výšeči grafu č. 8 vidíme procentuální zastoupení u odpovědi jiné. Zde se 20% respondentů shodlo na důvodech: byla chuť, prostě jsem chtěl/a a jen tak. Počet respondenti, kteří užili drogu pro pobavení, je 40%.

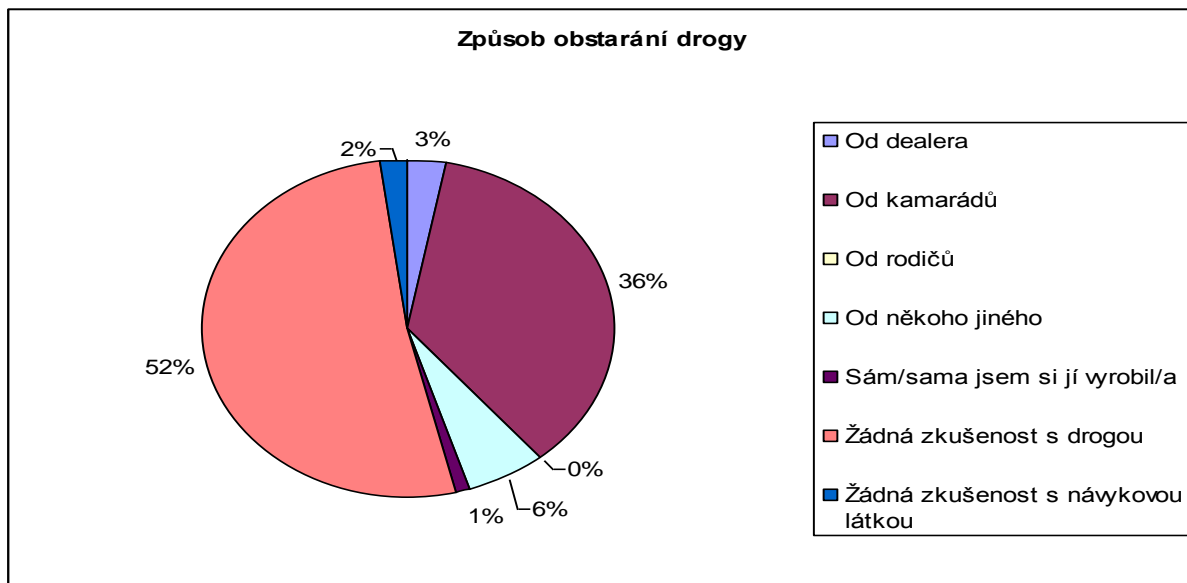
Graf 8

5.7.6 Jakým způsobem sis drogu obstaral/a?

U této otázky zvolilo variantu odpovědi od kamarádů 36% respondentů, variantu od někoho jiného 6% respondentů a 3% variantu od dealera. Žádný respondent nezískal drogu od rodičů a 1% respondentů si vyrobilo drogu samo. 52% respondentů nemá s drogou žádnou zkušenost a 2% respondentů nemá zkušenost s žádnou návykovou látkou. (Graf č. 9)

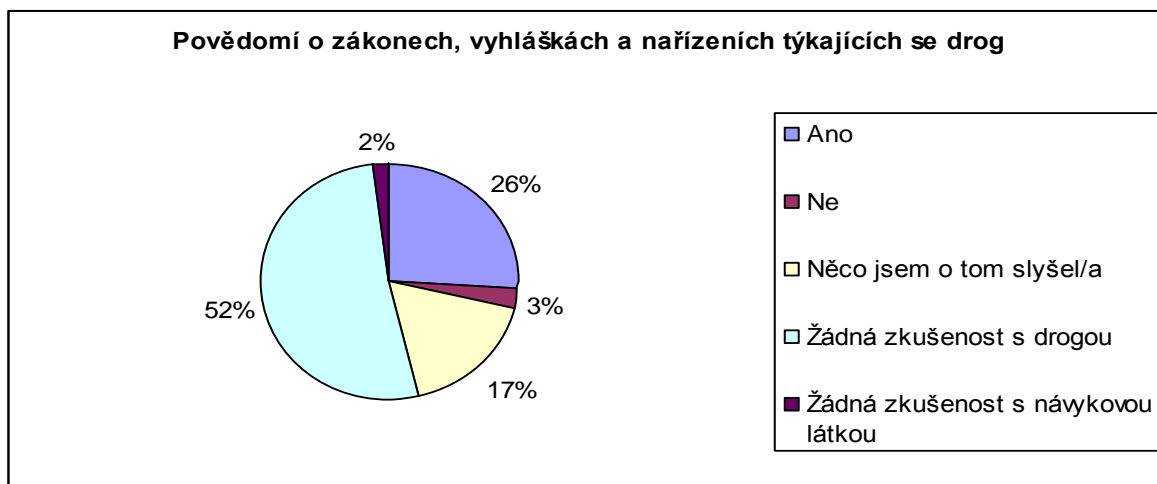
Graf 9

5.7.7 Znáš zákony, vyhlášky či nařízení týkající se drog?

Největší procentuální zastoupení (52%) zde tvoří respondenti, kteří nemají žádnou zkušenost s drogou. Variantu ano si vybralo 26% respondentů a 17% respondentů si vybralo variantu něco jsem o tom slyšel/a. Pouze 3% respondentů zaškrtnla variantu ne. 2% respondentů nemá žádnou zkušenost s návykovou látkou. (Graf č. 10)

Graf 10

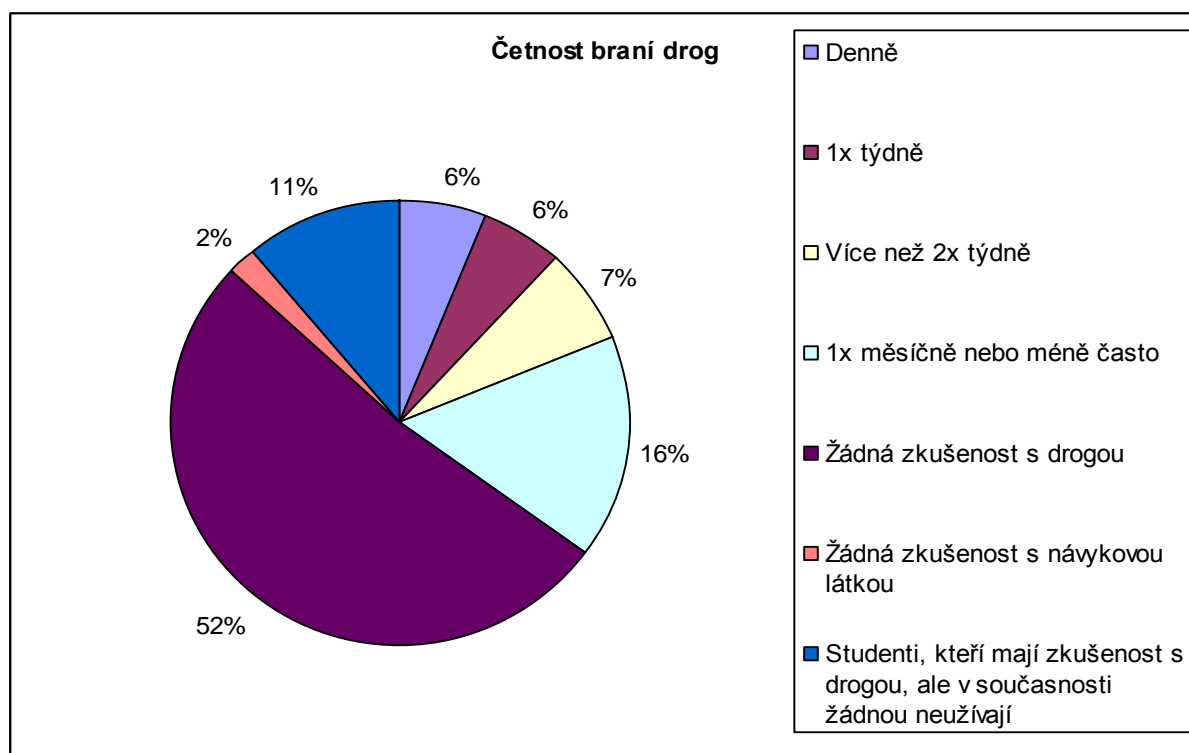

5.7.8 Jak často bereš drogu? (vyplň v případě, že v současnosti nějakou drogu užíváš)

Na tuto otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří v současné době užívají nějakou drogu.

16% respondentů drogu užívá 1x měsíčně nebo méně často, 7% Více než 2x týdně, dalších 6% respondentů drogu užívá 1x týdně a stejně na tom jsou respondenti, kteří užívají drogu Denně (6%). Největší část respondentů (52%) nemá žádnou zkušenost s drogou a 2% respondentů nemá žádnou zkušenost s návykovou látkou. Zastoupení v podobě 11% mají Studenti, kteří mají zkušenost s drogou, ale v současnosti žádnou neužívají. (Graf č. 11)

Graf 11

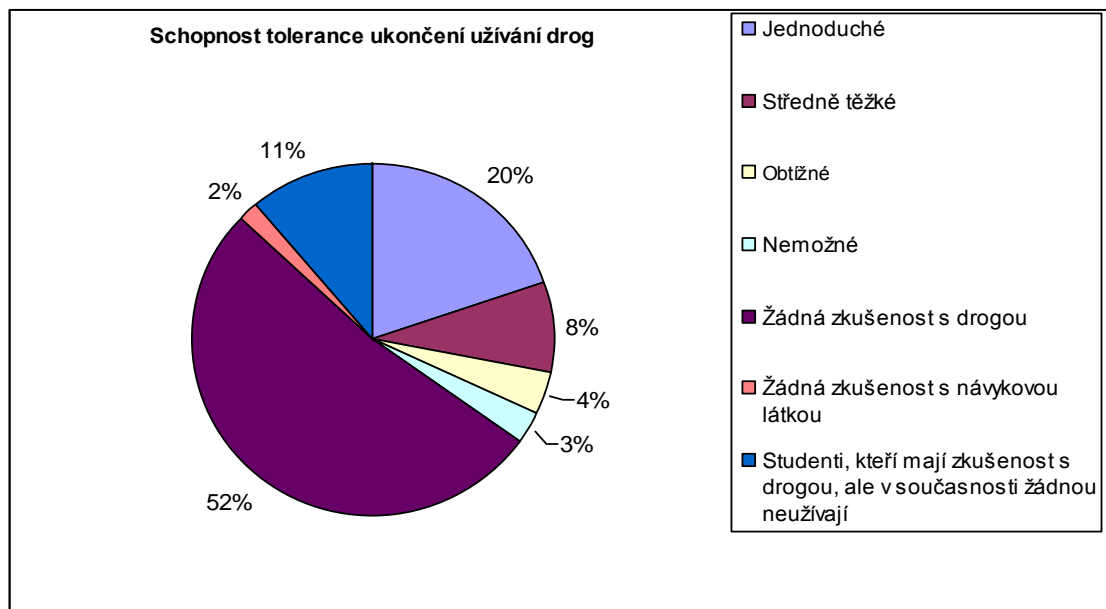
5.7.9 Přestat by pro tebe bylo: (vyplň v případě, že v současnosti nějakou drogu užíváš)

V této otázce jsem zjišťovala, jak těžké by pro respondenty bylo, kdyby s užíváním drogy měli přestat. I na tuto otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří v současnosti nějakou drogu užívají.

Jak je vidět v grafu č. 12, pro 20% respondentů by to bylo jednoduché, 8% si myslí, že by to bylo středně těžké a 4% to vidí jako obtížné.

Překvapující pro mne byla odpověď nemožné, kterou zaškrtnla 3% respondentů. 52% respondentů nemá žádnou zkušenost s drogou, 2% nemají žádnou zkušenost návykovou látkou a 11% respondentů drogu vyzkoušelo, ale v současnosti žádnou neberou.

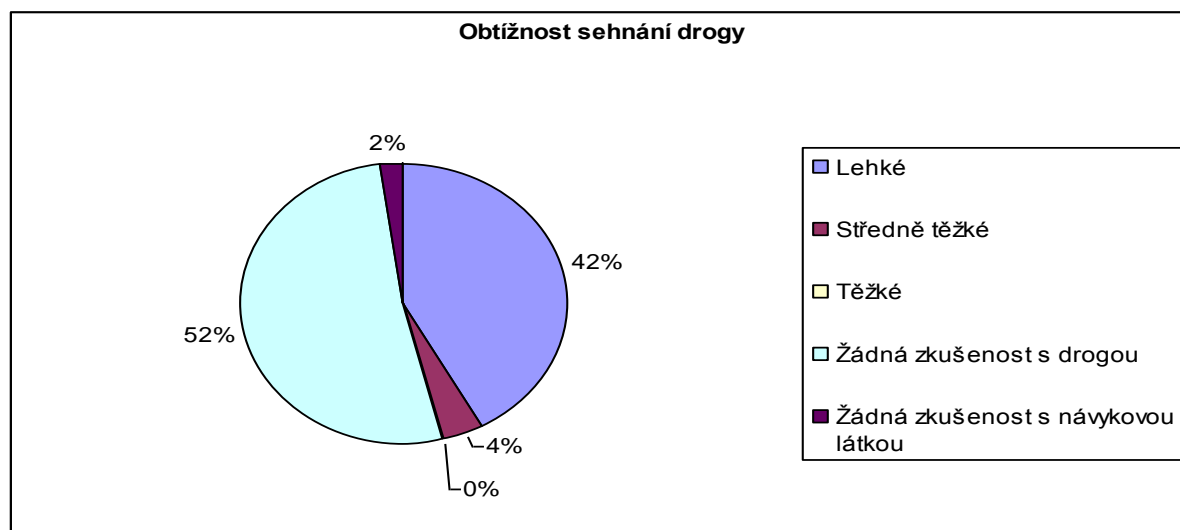
Graf 12

5.7.10 Jak těžké pro tebe bylo sehnat si drogu?

Z grafu č. 13 vyčteme, že pro 42% respondentů bylo obstarání si drogy lehké, což je podle mě velmi varovné. Jako středně těžké to vidí 4% respondentů a odpověď těžké získala nulu. 52% respondentů nemá žádnou zkušenost s drogou a 2% respondentů nemá žádnou zkušenost s návykovou látkou.

Graf 13

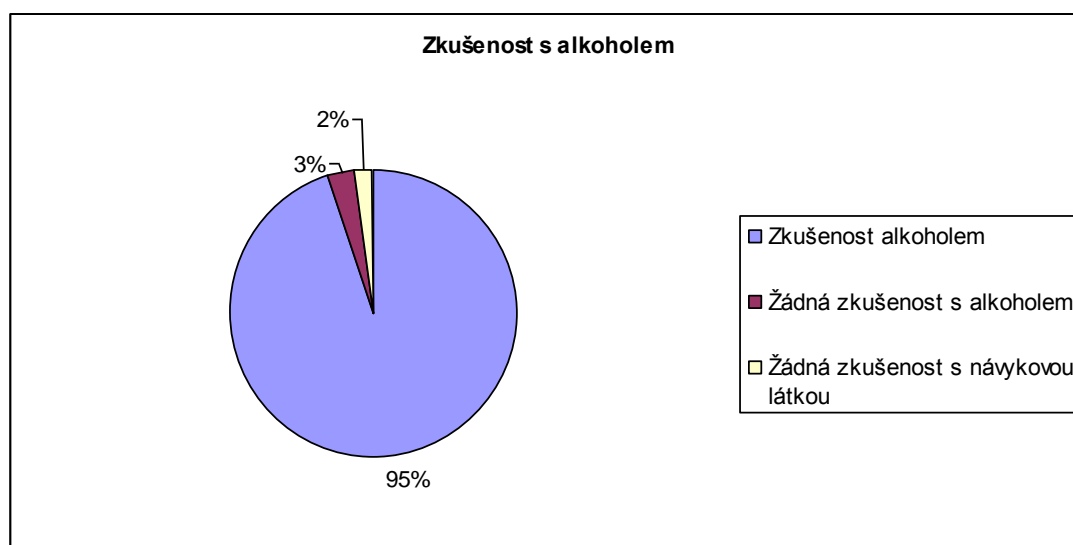

5.7.11 Jaký alkohol jsi vyzkoušel/a? (pokud žádný, nevyplňuj další otázky a přejdi k části Nikotin)

Tato otázka je otevřená a ukazuje soupis toho, jaké druhy alkohol respondenti vyzkoušeli.

Téměř většina respondentů (95%) má zkušenost s alkoholem. 3% respondentů uvedlo, že s alkoholem nemají žádnou zkušenost a 2% respondentů nemá žádnou zkušenost s návykovou látkou. (Graf č. 14)

Graf 14

V grafu č. 15 je uveden veškerý alkohol, který respondenti uvedli. U jednotlivých druhů je zapsán počet respondentů, kteří tento druh alkoholu napsali.

87 respondentů uvedlo pivo, 68 respondentů uvedlo vodku, 10 respondentů pije tequilu, 19 respondentů uvedlo whisky a absinth.

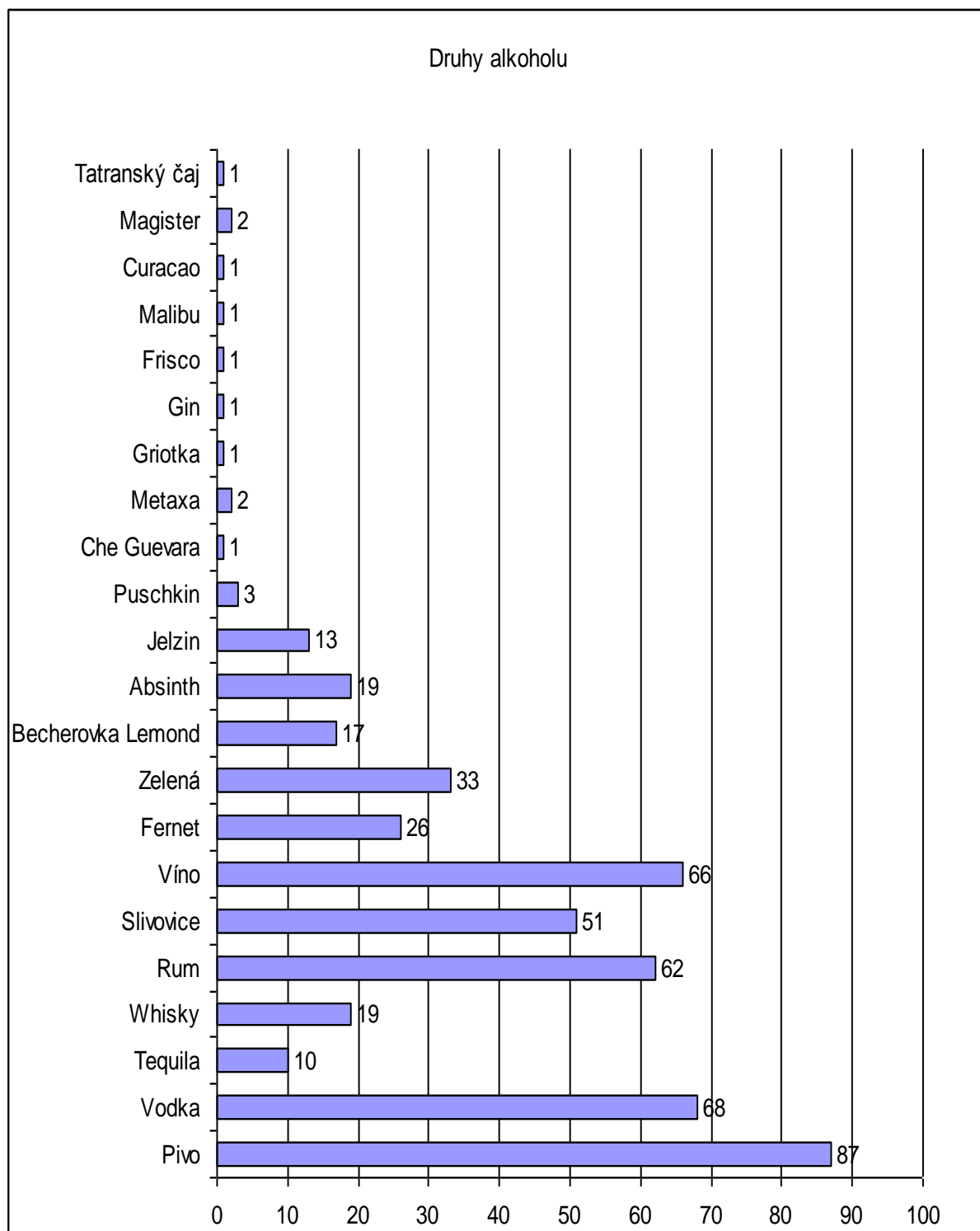
Rum získal 62 bodů, slivovice 51 a víno 66. 26 respondentů pije fernet, 33 zelenou a 17 respondentů uvádí becherovku lemond.

Pro 13 respondentů patří mezi oblíbený alkohol jeltzin. Pro 3 respondenty pusckin.

1 bod získali shodně che guevara, griotka, gin, frisco, malibu, curacao a tatranský čaj.

2 respondenti uvedli metaxu a magister.

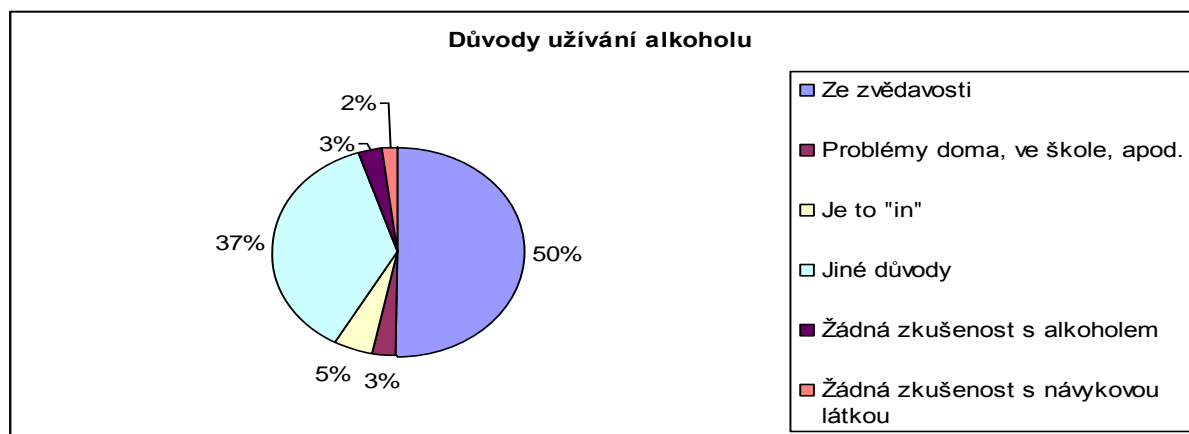
Graf 15

5.7.12 Proč jsi zkusil/a pít alkohol?

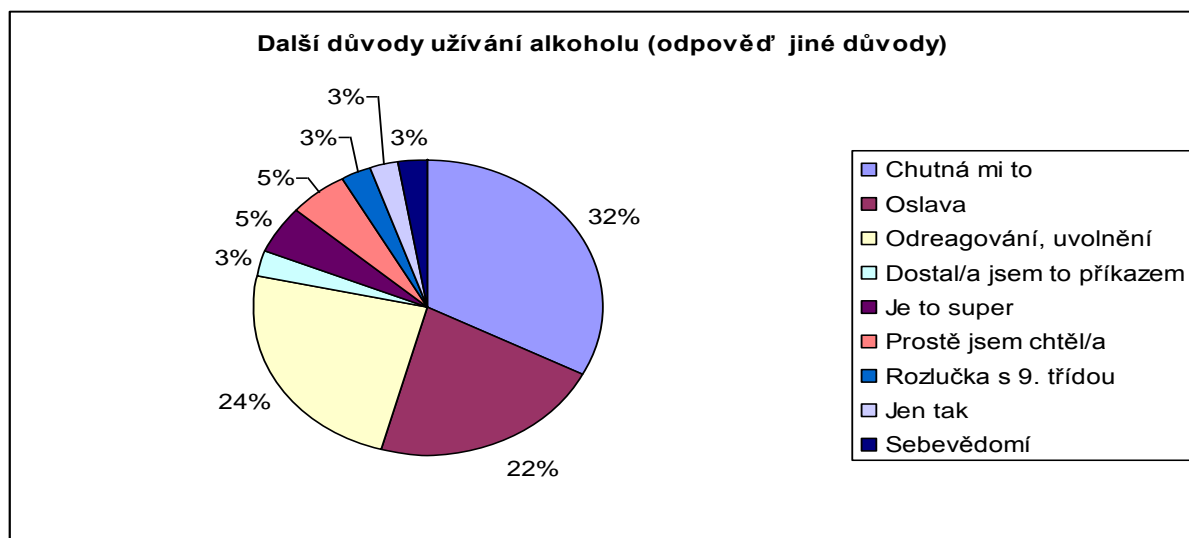
Zde měli respondenti možnost výběru z několika odpovědí a u poslední měli možnost vlastní odpovědi. V grafu č. 16 vidíme procentuální zastoupení u jednotlivých odpovědí. Odpověď ze zvědavosti vybralo 50% respondentů, 37% respondentů k tomu mělo jiné, než nabízené důvody, 3% respondentů vidí jako důvod problémy doma, ve škole, apod. a 5% respondentů si myslí, že je to „in“. 3% respondentů nemá s alkoholem žádnou zkušenost a 2% respondentů nemá žádnou zkušenost s návykovou látkou.

Graf 16

Mezi jinými důvody byly následující: 32% respondentů uvádí, že jim alkohol chutná, 22% pilo alkohol na oslavě, 24% respondentů pije alkohol pro odreagování nebo uvolnění. 3% respondentům to dostalo příkazem, 5% si myslí, že je to super, 5% prostě chtělo pít alkohol. 3% respondentů shodně uvedla, že pilo alkohol na rozlučce s 9. třídou, jen tak a kvůli zvýšení sebevědomí. (Graf č. 17)

Graf 17

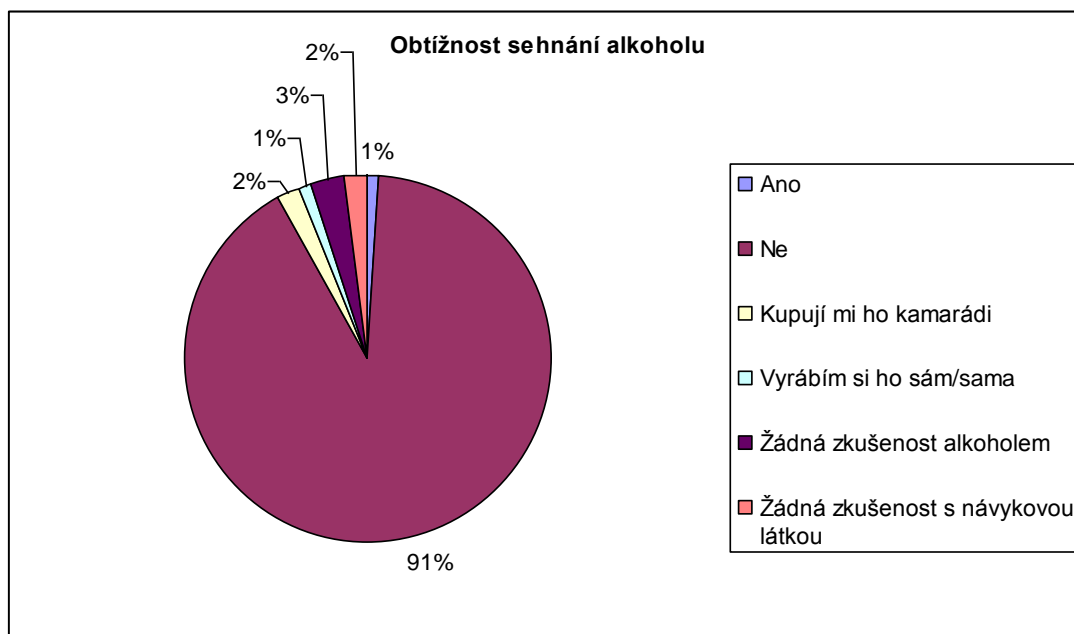
5.7.13 Bylo těžké obstarat si alkohol?

Graf č. 18 uvádí, jak obtížné bylo pro respondenty sehnat alkohol. Pro 1% respondentů to bylo obtížné a pro 81% to obtížné vůbec nebylo.

2% respondentů alkohol kupují kamarádi a 1% respondentů si alkohol vyrábí samo.

3% respondentů nemá s alkoholem žádnou zkušenost a 2% respondentů nemá žádnou zkušenost s návykovou látkou.

Graf 18

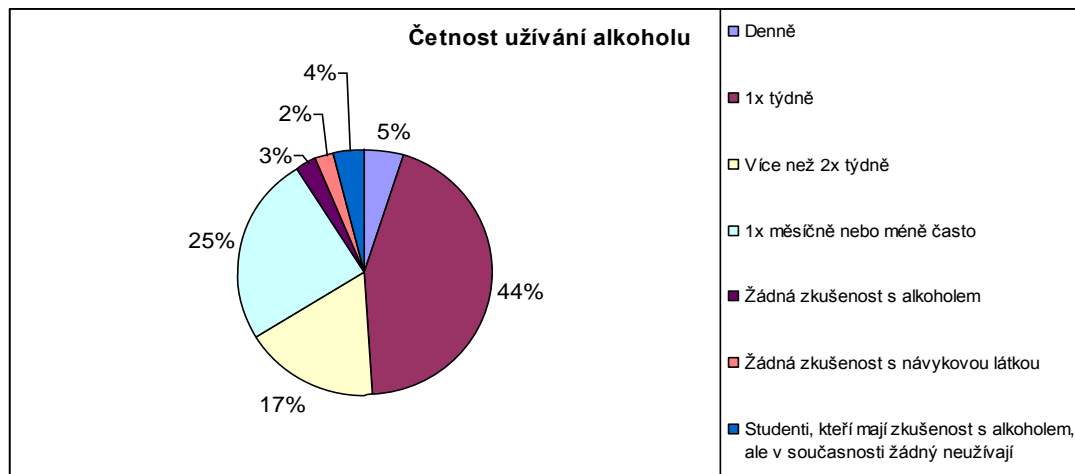
5.7.14 Jak často piješ alkohol? (vyplň v případě, že v současnosti nějaký alkohol užíváš)

Na tuto otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří v současné době alkohol konzumují.

5% respondentů uvádí, že alkohol konzumují denně, 44% respondentů 1x týdně a 17% více než 2x týdně.

Dalších 25% respondentů konzumuje alkohol 1x měsíčně nebo méně často. 4% respondentů má zkušenost s alkoholem, ale v současnosti žádný alkohol neužívají. 3% nemají s alkoholem žádnou zkušenost a 2% respondentů nemá žádnou zkušenost s návykovou látkou. (Graf č. 19)

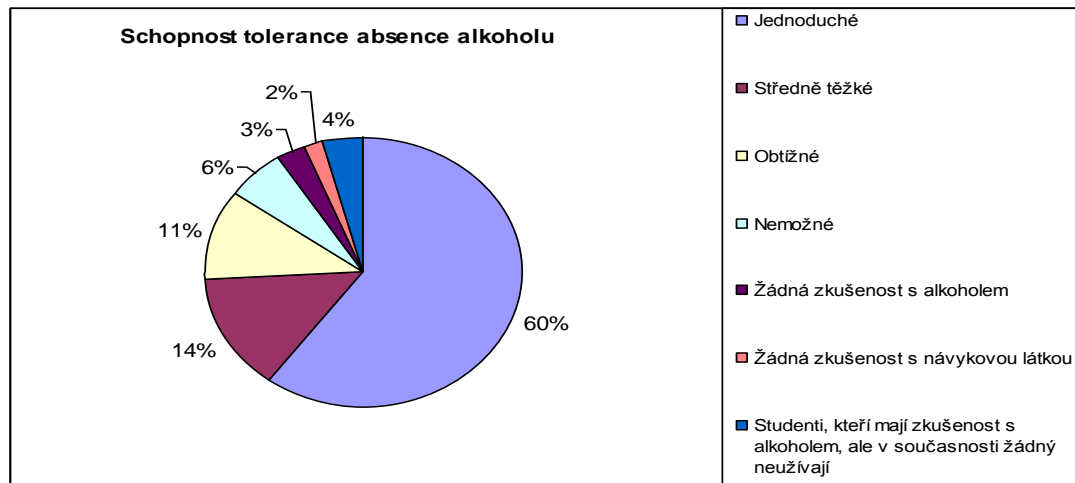
Graf 19

5.7.15 Přestat pít alkohol by pro tebe bylo: (vyplň v případě, že v současnosti nějaký alkohol užíváš)

Tuto otázku vyplňovali respondenti, kteří v současné době nějaký alkohol konzumují. Ve výšeči grafu č. 20 vidíme, že 60% respondentů hodnotí, že přestat pít alkohol by pro ně bylo jednoduché, 14% respondentů to hodnotí jako středně těžké a 11% jako obtížné. Jako obtížné to vidí 6%. 4% respondentů má zkušenost s alkoholem, ale v současnosti žádný alkohol neužívají. 3% respondentů nemá s alkoholem žádnou zkušenost a 2% respondentů nemá žádnou zkušenost s návykovou látkou.

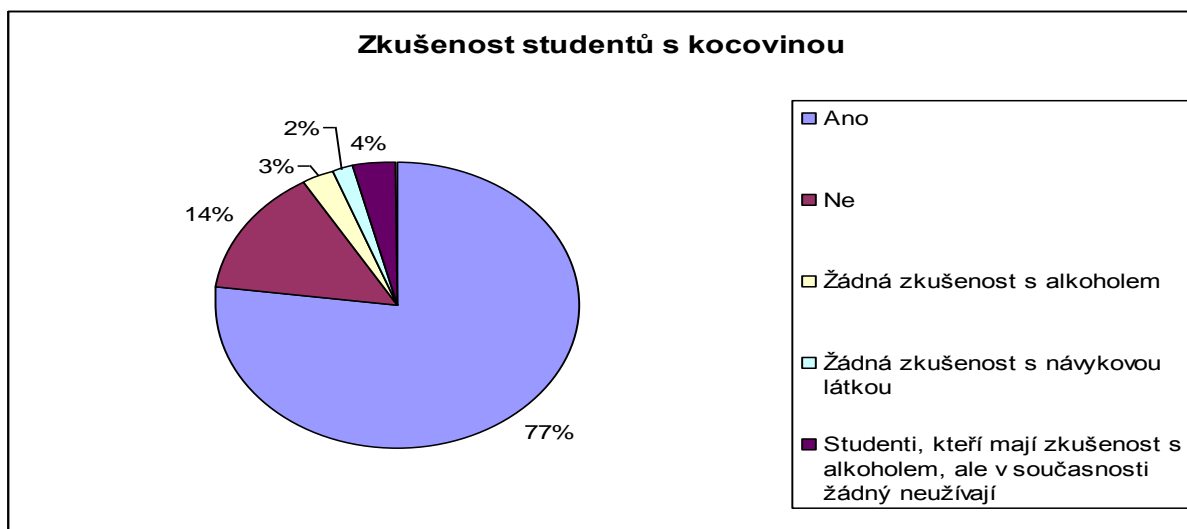
Graf 20

5.7.16 Měl/a jsi někdy kocovinu?

Respondenti v 77% uvedli, že již někdy měli kocovinu a 14% respondentů tento stav nikdy nezažilo. 4% respondentů má zkušenost s alkoholem, ale v současnosti žádný alkohol neužívají. 3% respondentů nemá s alkoholem žádnou zkušenost a 2% respondentů nemá žádnou zkušenost s návykovou látkou. (Graf č. 21)

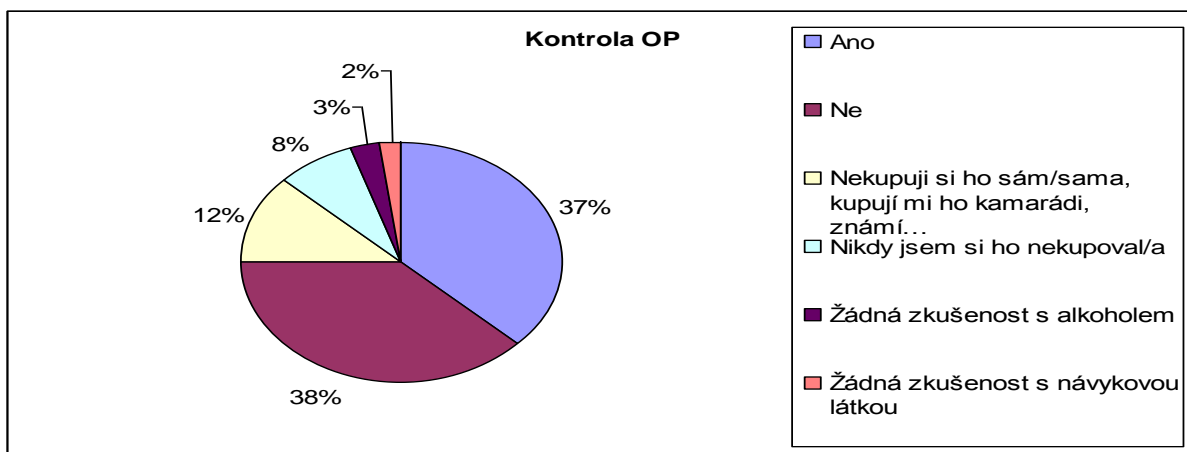
Graf 21

5.7.17 Chtěli po tobě v obchodě občanský průkaz, když sis kupoval/a alkohol?

Výsledek této otázky mě překvapil, protože jsem si myslela, že odpověď ne, která získala 38%, bude mít vyšší hodnotu. Odpověď ano vybralo 37% respondentů a 12% si alkohol nekupuje samo, ale kupují jim ho kamarádi. V případě odpovědi „nikdy jsem si ho nekupoval/a“ jde o 8% respondentů. 2% respondentů nemá žádné zkušenosti s návykovými látkami a další 3% respondentů nikdy neužilo návykovou látku. (Graf č. 22)

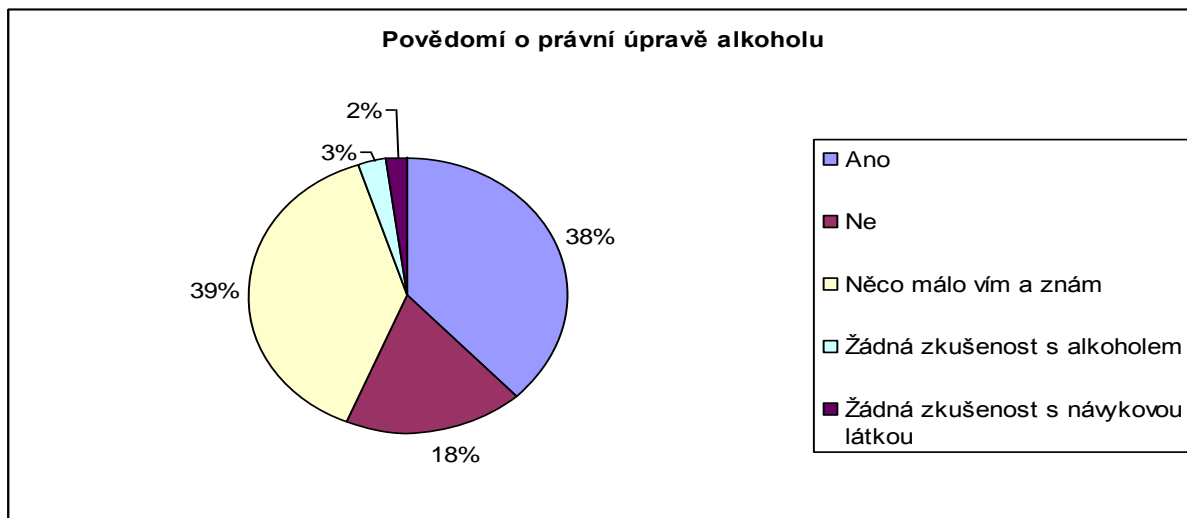
Graf 22

5.7.18 Znáš právní úpravu týkající se alkoholu?

Povědomí o právní úpravě mají respondenti relativně dobré. 38% z nich vybralo odpověď ano, 39% respondentů něco málo ví a zná. Odpověď ne vybralo 18% respondentů a to je celkem vysoké číslo. 3% respondentů nemá s alkoholem žádnou zkušenost a 2% respondentů nemá žádnou zkušenost s návykovou látkou. (Graf č. 23)

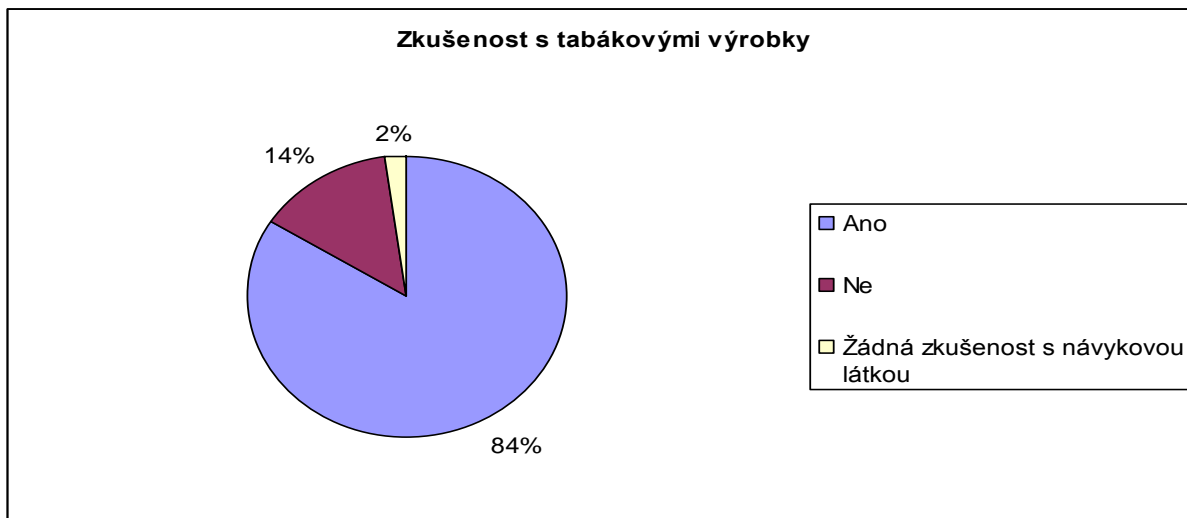
Graf 23

5.7.19 Zkusil/a jsi někdy tabákové výrobky? (cigarety, doutníky apod.)

V grafu č. 24 vidíme, že zkušenost s tabákovými výrobky má 84% respondentů. Zkušenost s tabákovými výrobky nemá 14% respondentů a 2% respondentů nemá žádnou zkušenost s návykovými látkami.

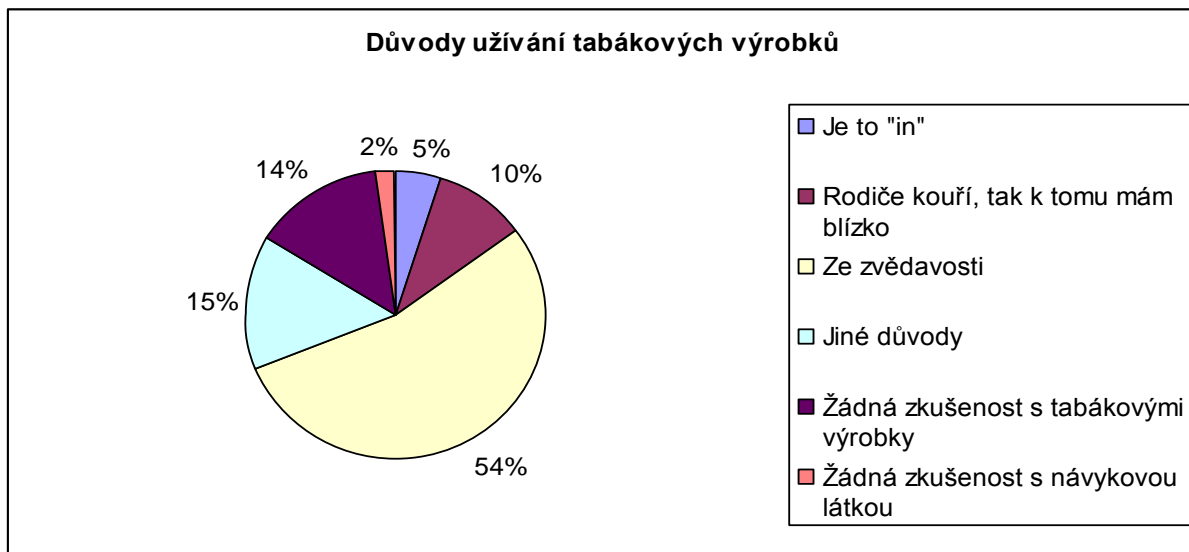
Graf 24

5.7.20 Z jakého důvodu jsi zkusil/a tabákový výrobek?

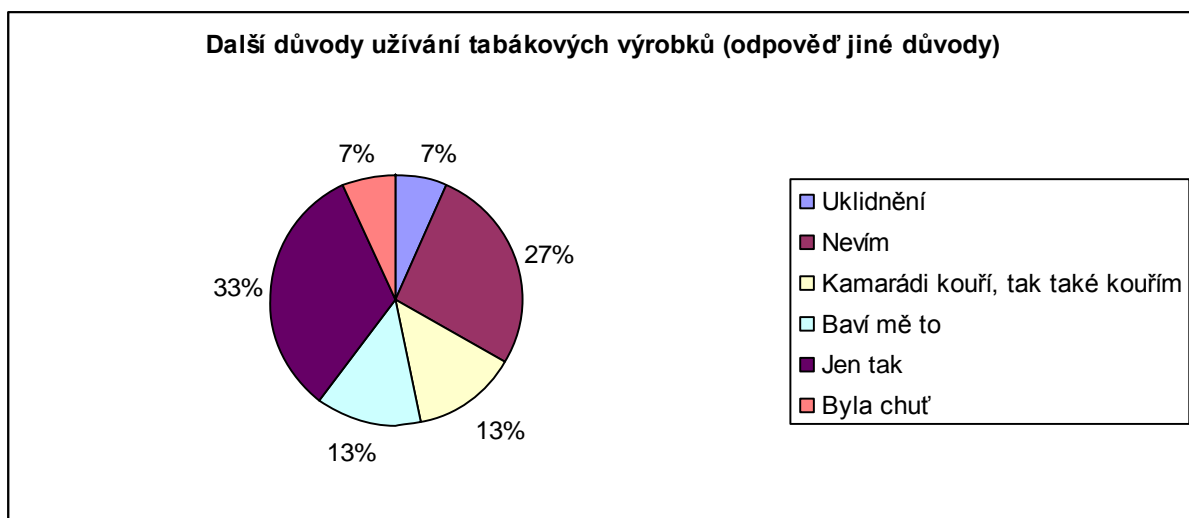
U této otázky si 54% respondentů vybralo odpověď ze zvědavosti, 5% respondentů si myslí, že je to „in“ a 10% respondentů kouří, protože rodiče kouří a tak k tomu mají blízko. Jiné důvody si vybralo 15% respondentů. 14% respondentů nemá žádnou zkušenost s tabákovými výrobky a 2% žádnou zkušenost s návykovými látkami. (Graf č. 25)

Graf 25

Graf č. 26 uvádí procentuální zastoupení dalších důvodů pro užívání tabákových výrobků. 33% respondentů kouří jen tak, 13% respondentů to baví a shodných 13% kouří proto, že jejich kamarádi kouří také. 27% respondentů neví důvod, dalších 7% respondentů kouří pro uklidnění a 7% respondentů uvádí, že byla chuť.

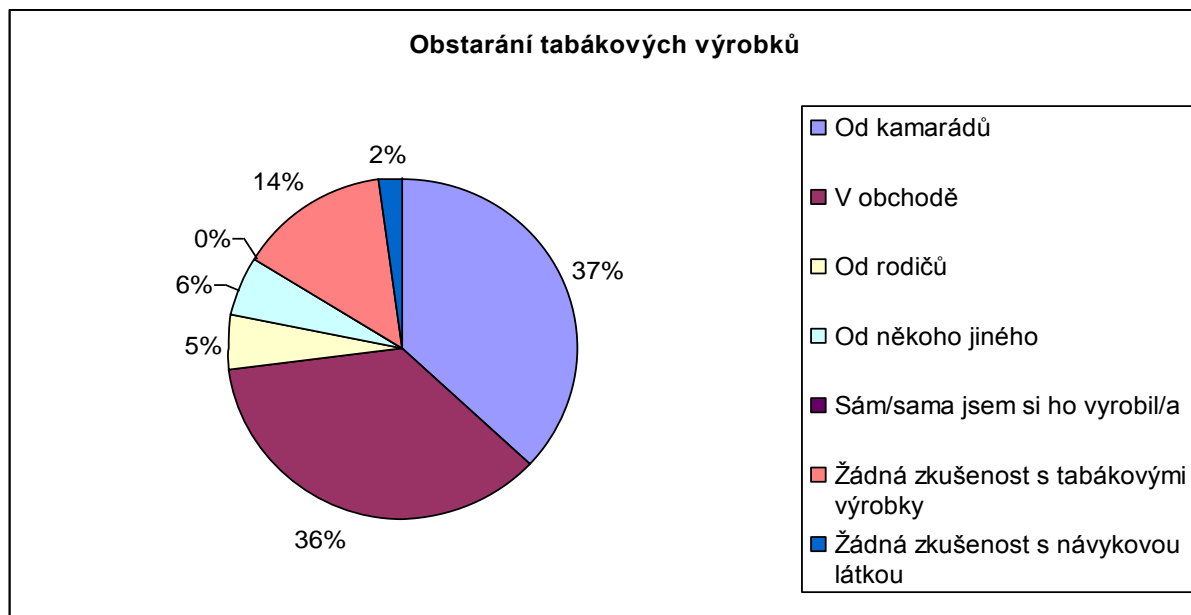
Graf 26

5.7.21 Jak sis obstaral/a tabákový výrobek?

Tabákový výrobek si 36% respondentů pořídilo v obchodě, 37% respondentů od kamarádů a 5% respondentů od rodičů. Od někoho jiného získalo tabákový výrobek 6% respondentů a žádný z respondentů si výrobek nevyrábí sám. 14% respondentů nemá žádnou zkušenost s tabákovými výrobky a 2% žádnou zkušenost s návykovými látkami. (Graf č. 27)

Graf 27

5.7.22 Kolik cigaret (doutníků) vykouříš denně? (vyplň v případě, že v současnosti nějaké cigarety (doutníky) kouříš)

Tuto otázku zodpovídali pouze respondenti, kteří v současné době nějaké cigarety (doutníky) kouří.

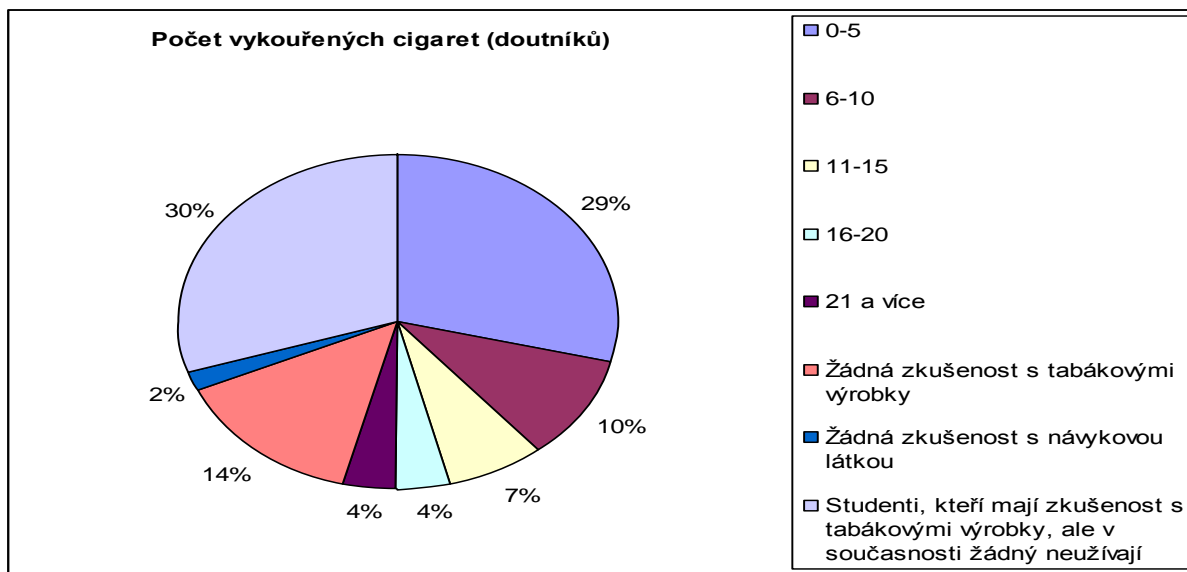
Jak vidíme v grafu č. 28, tak 29% respondentů vykouří denně 0-5 cigaret, 10% respondentů uvedlo 6-10 cigaret denně, 11-15 cigaret denně vykouří 7% respondentů.

Shodná 4% respondentů vykouří 16-20 cigaret a 21 a více cigaret denně.

14% respondentů nemá žádnou zkušenost s tabákovými výrobky a 2% žádnou zkušenost s návykovými látkami.

30% respondentů má zkušenost s tabákovými výrobky, ale v současnosti žádné neužívají.

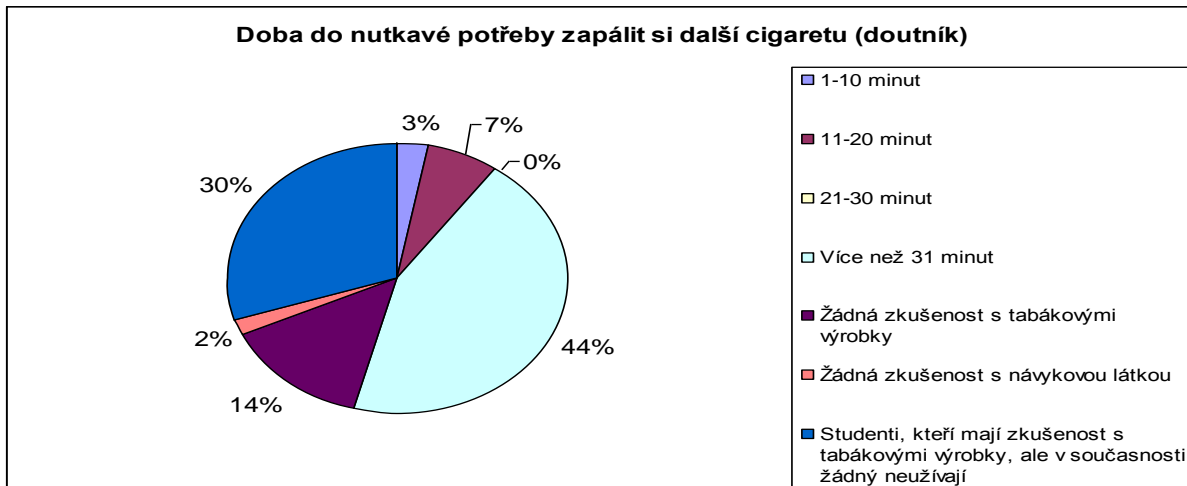
Graf 28

5.7.23 Za jak dlouho po vykouření cigarety (doutníku) cítíš nutkavou potřebu zapálit si další? (vyplň v případě, že v současnosti nějaké cigarety (doutníky) kouříš)

Celých 44% respondentů pocítí nutkavou potřebu zapálit si další cigaretu více než 31 minut po dokouření předchozí cigarety. Pouze 1-10 bez nutkavé potřeby zapálit si další cigaretu vydrží 3% respondentů a 11-20 minut bez této potřeby vydrží 7% respondentů. Varianta 21-30 minut získala 0%. 14% respondentů nemá žádnou zkušenost s tabákovými výrobky a 2% žádnou zkušenost s návykovými látkami. 30% respondentů má zkušenost s tabákovými výrobky, ale v současnosti žádné neužívají. (Graf č. 29)

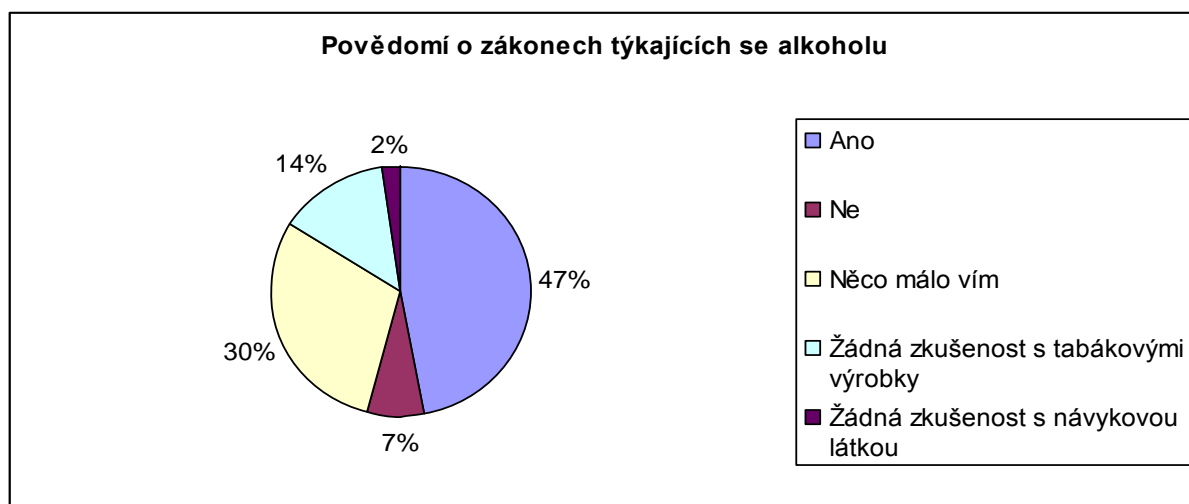
Graf 29

5.7.24 Znáš zákony týkající se tabákových výrobků?

Zákony týkající se tabákových výrobků zná 44% respondentů a něco málo o nich ví 30% respondentů. Žádné zákony nezná 7% respondentů. 14% respondentů nemá žádnou zkušenost s tabákovými výrobky a 2% žádnou zkušenost s návykovými látkami. (Graf č. 30)

Graf 30

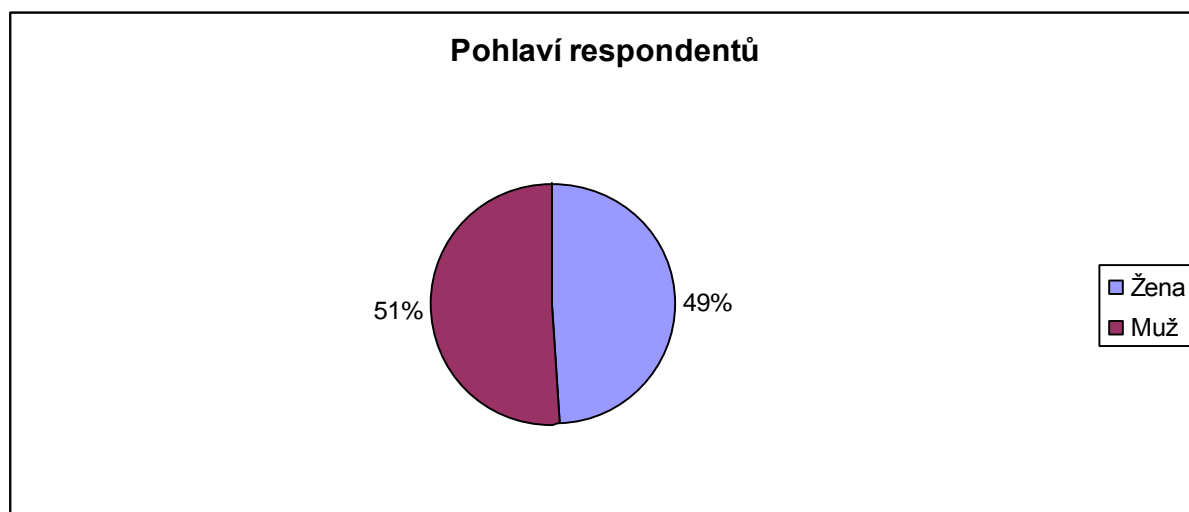

5.8 Charakter respondentů

5.8.1 Pohlaví

Mezi respondenty bylo 51% mužů a 49% žen. (Graf č. 31)

Graf 31

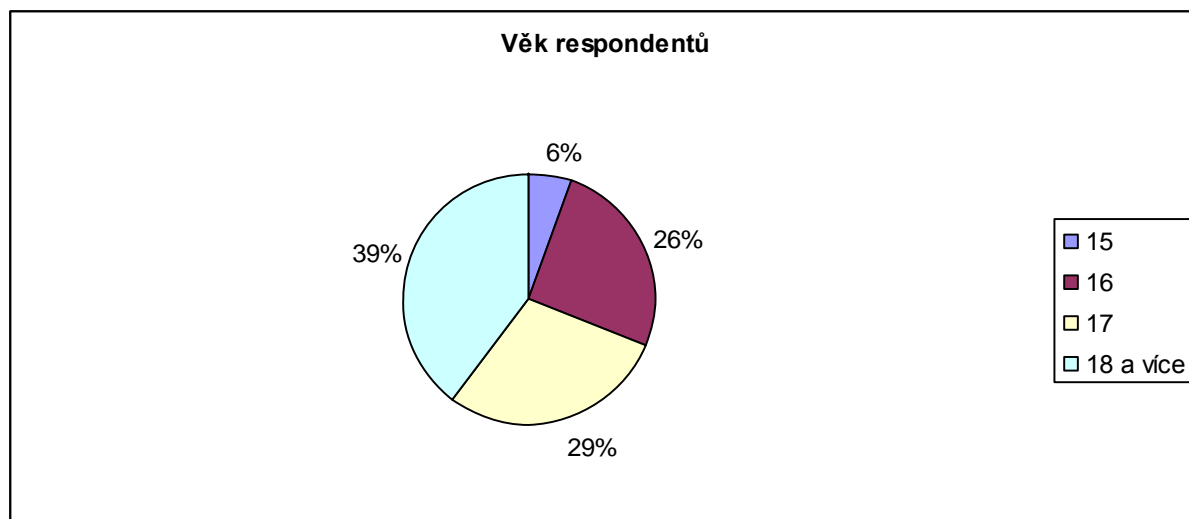

5.8.2 Věk

V grafu č. 32 je graficky znázorněn věk respondentů.

Graf 32

5.9 Porovnání výsledků šetření s hypotézami

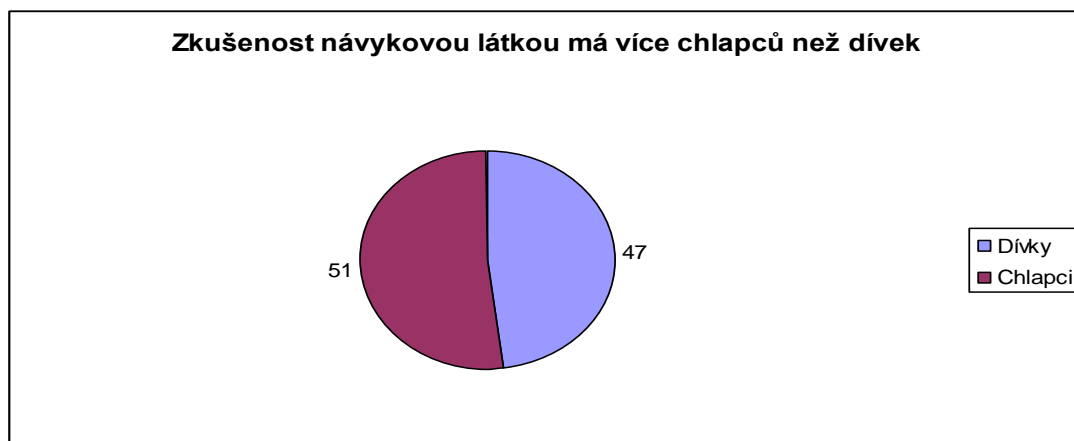
5.9.1 Hypotéza č. 1

Zkušenost návykovou látkou má více chlapců než dívek.

Tato hypotéza souvisí s otázkou: 1) Máš zkušenost (jednorázovou) s užíváním návykových látek? (drogy, alkohol, nikotin)

V grafu č. 33 je uveden počet dívek a chlapců, kteří mají zkušenost s návykovou látkou. Zkušenost s užíváním návykové látky má 47 dívek a 51 chlapců.

Graf 33

Tato hypotéza je tedy verifikována.

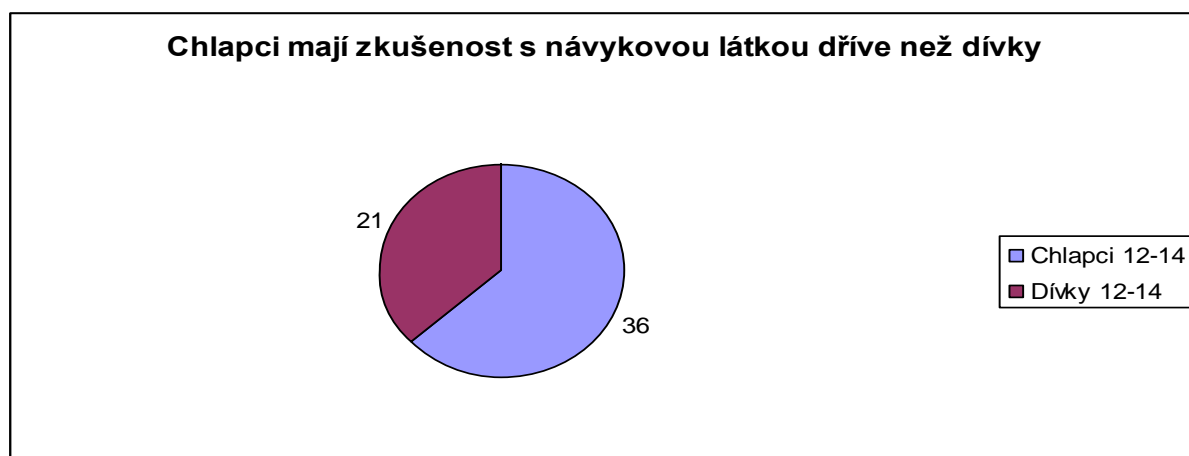
5.9.2 Hypotéza č. 2

Chlapci mají zkušenost s návykovou látkou dříve než dívky.

Tato hypotéza se zakládá na otázce: 2) V kolika letech jsi poprvé užil/a návykovou látku?

Z grafu č. 34 vyčteme, že zkušenost s návykovou látkou získalo ve 12 – 14 letech 36 chlapců a pouze 21 dívek

Graf 34

To znamená, že je tato hypotéza verifikována

5.9.3 Hypotéza č. 3

Drogu bralo ze zvědavosti více dívek než chlapců.

Tuto hypotézu vyhodnotím pomocí otázky: 5) Z jakého důvodu jsi drogu bral/a?

V grafu č. 35 vidíme, že ze zvědavosti bralo drogu 18 chlapců a 21 dívek.

Graf 35

Hypotéza je verifikována.

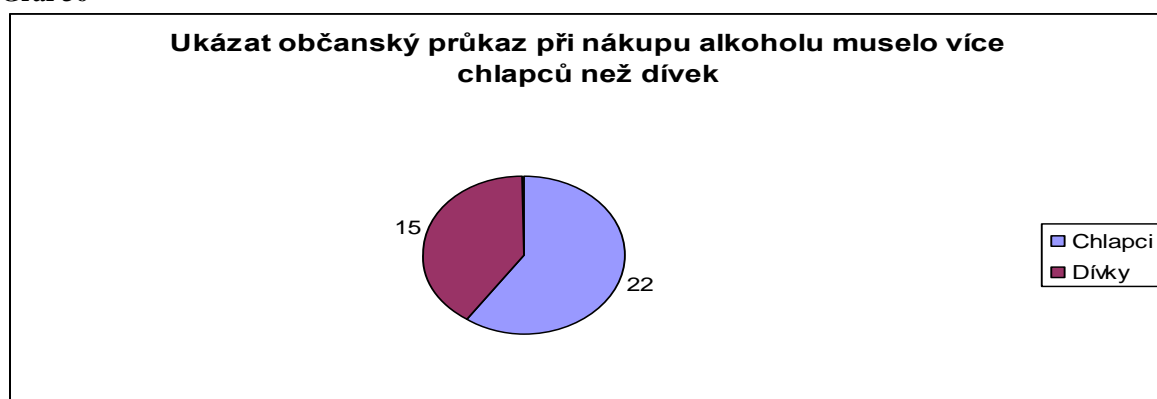
5.9.4 Hypotéza č. 4

Ukázat občanský průkaz při nákupu alkoholu muselo více chlapců než dívek.

Hodnocení hypotézy je spojeno s otázkou: 17) Chtěli po tobě v obchodě občanský průkaz, když sis kupoval/a alkohol?

Graf č. 36 graficky znázorňuje, že občanský průkaz při nákupu alkoholu muselo ukázat 22 chlapců a 15 dívek.

Graf 36

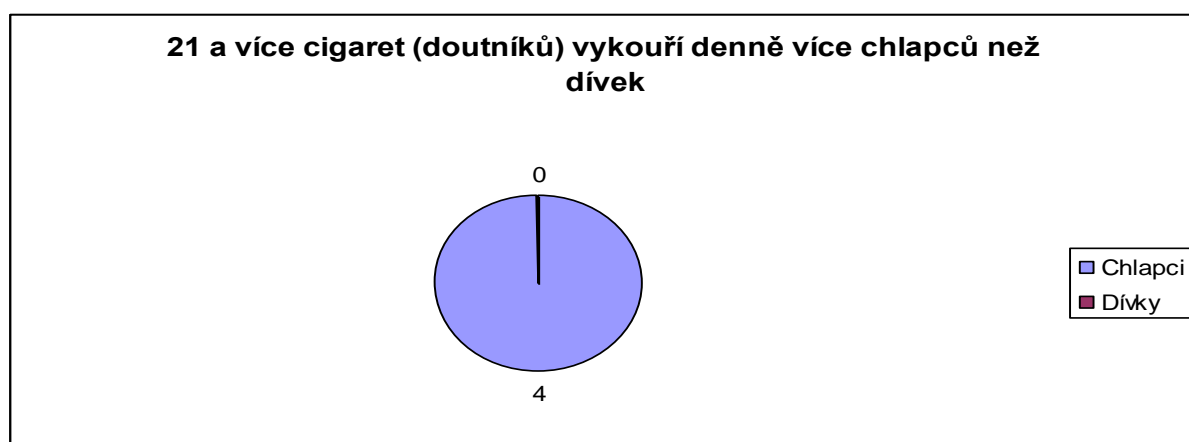
Tato hypotéza je verifikována.

5.9.5 Hypotéza č. 5

21 a více cigaret (doutníků) vykouří denně více chlapců než dívek.

Tato hypotéza je závislá na otázce: 22) Kolik cigaret (doutníků) vykouříš denně?

V grafu č. 36 vidíme, že 21 a více cigaret denně vykouří 4 chlapci a 0 dívek.

Hypotéza je tedy verifikována.

5.10 Závěr výzkumu

Výzkum, který jsem prováděla u studentů středních škol na Orlickoústecku a jehož cílem bylo zmapování užívání návykových látek, přinesl mnoho zajímavých poznatků.

Dotazníkové šetření jsem prováděla od 21.1.2010 do 2.2.2010. Jednalo se o tyto střední školy: VOŠ a SOŠ Gustava Habrmána Česká Třebová, Střední odborné učiliště opravárenské Králíky, Střední škola uměleckoprůmyslová Ústí nad Orlicí a Střední škola obchodu, řemesel a služeb Žamberk. Na každé škole odpovídalo 25 respondentů. Celkově tedy bylo 100 respondentů. Mezi respondenty bylo 51 chlapců a 49 dívek. Průměrný věk respondentů je 17,01 let.

Kromě 2 respondentů mají s návykovými látkami zkušenost všichni ostatní respondenti. Věk kdy poprvé užili návykovou látku (jednorázově) je nízký – 12-14 let, tuto variantu vybrala nadpoloviční většina respondentů (57%). Ostatní varianty nebyly tolik frekventované. Zkušenost s drogami má 46% respondentů a ostatní tuto zkušenost nemají. Nejčastěji zkoušenou nebo užívanou drogou, kterou respondenti uvedli ve 44 odpovědích, je marihuana.

Protože je počet respondentů, kteří drogu zkusili, celkem vysoký, tak mě nepřekvapilo, že v současné době drogu užívá 36% respondentů. Nadpoloviční z těchto 36% respondentů se domnívá, že přestat užívat drogu by pro ně bylo jednoduché, ovšem varující je, že 3% si myslí, že přestat je pro ně nemožné.

Celkem 95% respondentů má zkušenost s alkoholem. Pivo je jedním z nejvyhledávanějších druhů alkoholu, respondenti ho uvedli v 87 případech. Další je vodka s 68 body a víno s 66 body. 6% respondentů užívá alkohol denně a 1x týdně ho užívá velmi varovné číslo – 44% respondentů. V odpovědích na otázku, zda při koupi alkoholu museli respondenti ukázat občanský průkaz, jsou odpovědi ano a ne vyrovnané – 37 x 38. Mnoho respondentů (12%) si alkohol nechává kupovat od kamarádů. Povědomí o legislativě má 77% respondentů a 18% legislativu nezná.

Otázky týkající se tabákových výrobků přinesly také zajímavé výsledky. 84% dotazovaných má zkušenost s tabákovými výrobky a 54% je stále užívá. Nutkavou potřebu zapálit si další cigaretu má nejvíce respondentů (44%) po více než 31

minutách. Legislativní úpravu zná 77% respondentů a 7% respondentů legislativu nezná.

Z výzkumu vyplynulo, že nejvíce užívanou návykovou látkou u studentů středních škol na Orlickoústecku je alkohol. Vysoké zastoupení mají ale i drogy a tabákové výrobky. Tato čísla jsou dle mého názoru varující. Studenti se mohou snadno dostat ke zmíněným druhům návykových látek, a proto si myslím, že počty uživatelů návykových látek budou v budoucnosti stoupat.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zhodnocení míry užívání návykových látek u studentů středních škol na Orlickoústecku. Myslím si, že se mi tento cíl podařilo splnit.

Charakterizovala jsem, co jsou to návykové látky, jednotlivé skupiny jsem blíže popsala a neopomněla jsem zdůraznit jejich zhoubný vliv na lidský organismus a také to, jak rychle se člověk na návykové látce může stát závislým. Nechybí zde ani legislativa, která se touto problematikou zabývá. Legislativu vidím jako důležitou součást této problematiky a to z toho důvodu, že jen tvrdé postihy zneužívání návykových látek mohou fungovat jako preventivní opatření zneužívání návykových látek. Shrnula jsem též rizika a prevenci užívání návykových látek, kde jsem vyzdvihla ta největší rizika, která mohou být jak fyzická (návykové látky mohou způsobovat nádory v oblasti dýchacího ústrojí a ústní dutiny, selhání jater, otravy a duševní poruchy), tak i rizika, která na uživatele číhají zvenčí, rizikové faktory se objevují i v rodině (někdo z rodiny byl uživatelem návykových látek, citová deprivace, týrání, konflikty....), ve škole ale třeba také mezi vrstevníky. Část, která se zabývá prevencí, jsem pojala rozdělením na primární, sekundární a terciární prevenci. Ale rozdělení prevence není pouze toto, rozpracovala jsem i rozdělení prevence, které se dělí podle věku.

Ve výzkumné části jsem vyhodnotila výzkumný problém a splnila jsem cíl, který jsem na počátku této práce stanovila. Vyhodnocení proběhlo pomocí kvantitativního výzkumu a dotazníkového šetření se zúčastnili studenti čtyř náhodně vybraných středních škol. Šlo o VOŠ a SOŠ Gustava Habrmana Česká Třebová, Střední odborné učiliště opravárenské Králíky, Střední škola uměleckoprůmyslová Ústí nad Orlicí a Střední škola obchodu, řemesel a služeb Žamberk.

Všechny hypotézy, které jsem si stanovila, byly verifikovány. Dotazníkové šetření přineslo mnoho důležitých údajů, které vypovídají o užívání návykových látek u studentů středních škol. Kromě 2 respondentů měli všichni respondenti zkušenost s návykovými látkami. Překvapilo mě, že výzkum přinesl vysoká čísla užívání jednotlivých skupin návykových látek. Nejužívanější návykovou látkou je alkohol.

Myslím si, že výsledky této práce jsou celkem varující. O zneužívání návykových látek se dle mého názoru velmi málo mluví, vychází málo článků v médiích či internetových portálech. Mnoho lidí na toto téma nedokáže vést diskuzi, protože netuší, jak snadné je se pro mladé, nezletilé lidi dostat k návykovým látkám. Je až alarmující nízký věk, kdy mají respondenti první zkušenost s návykovou látkou. Proto si myslím, že by toto téma mělo být mnohem více sledováno. Čím více se o problému mluví, tím více to lidem dá a je možné, že počet uživatelů návykových látek se sníží.

Seznam použité literatury

Monografie

NEŠPOR, Karel; PROVAZNÍKOVÁ, Hana. *Slovník prevence problémů působených návykovými látkami: pro rodiče a pedagogy*. Praha: Státní zdravotní ústav, 1996. 55 s. ISBN 80-7071-034-9.

NĚMEC, Jiří; BODLÁKOVÁ, Ivana. *Prevence zneužívání návykových látek*. Praha: Poly+, 1996. 87 s.

NEŠPOR, Karel. *Středoškoláci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech*. Praha: Portál, 1995. 126 s. ISBN 80-7178-086-3.

RIESEL, Petr. *Lesk a bída drog : praktická příručka pro mládež, rodiče a pedagogy*. Olomouc: Votobia, 1999. 94 s. ISBN 80-7198-348-9.

NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP, 1997. 348 s. ISBN 80-85917-36-X

MARTANOVÁ, Veronika, et al. *Učební texty ke specializačnímu studiu pro školní metodiky prevence*. Praha: Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty a VFN, Univerzita Karlova, 2007. 159 s. ISBN 978-80-254-05.

ČERVINKA, Pavel, et al. *Zeměpis České republiky pro střední školy*. Praha: Česká geografická společnost, 2009. 96 s. ISBN 80-86034-53-4.

Právní a vnitřní předpisy

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 140/ 1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Závazný pokyn policejního prezidenta 12/1999

Internetové stránky

[Http://www.drnespor.eu](http://www.drnespor.eu)

[Http://www.mvcr.cz](http://www.mvcr.cz)

[Http://www.dropin.cz](http://www.dropin.cz)

Seznam příloh

Příloha č.1 Dotazník

Vážení,

jmenuji se Petra Vlčková a studuji 3. ročník oboru Humanitní studia na Univerzitě v Pardubicích. Píši bakalářskou práci na téma „Užívání návykových látek u studentů středních škol na Orlickoústecku“. Proto se na Vás obracím s žádostí o spolupráci. Tento dotazník bude sloužit k výzkumu, který je součástí mé bakalářské práce. Dotazník je anonymní. Vaše odpovědi prosím v textu zaškrtněte či zakroužkujte. Děkuji.

1) Máš zkušenost (jednorázovou) s užíváním návykových látek? (drogy, alkohol, nikotin)

(Pokud ne, přejdi k části Obecné informace)

- a) ano
- b) ne

2) V kolika letech jsi poprvé užil/a návykovou látku?

- a) 12-14
- b) 15-16
- c) 17-18
- d) 19 a více

3) Jaké pocity jsi měl/a bezprostředně po aplikaci návykové látky?

- a) uvolnění
- b) sebevědomí
- c) deprese
- d) jiné (prosím, napiš jaké)

DROGY

4) Jaké drogy jsi zkusil/a? (pokud žádné, nevyplňuj další otázky a přejdi k části Alkohol)

5) Z jakého důvodu jsi drogu bral/a?

- a) abych zapadl/a do party
- b) ze zvědavosti
- c) problémy doma, ve škole apod.
- d) jiné (napiš jaké)

6) Jakým způsobem sis drogu obstaral/a?

- a) od dealera
- b) od kamarádů
- c) od rodičů
- d) od někoho jiného
- e) sám/sama jsem si ji vyrobil/a

7) Znáš zákony, vyhlášky či nařízení týkající se drog?

- a) ano
- b) ne
- c) něco jsem o tom slyšel/a

8) Jak často bereš drogu? (vyplň v případě, že v současnosti nějakou drogu užíváš)

- a) denně
- b) 1x týdně
- c) více než 2x týdně
- d) 1x měsíčně nebo méně často

9) Přestat by pro tebe bylo: (vyplň v případě, že v současnosti nějakou drogu užíváš)

- a) jednoduché
- b) středně těžké
- c) obtížné
- d) nemožné

10) Jak těžké pro tebe bylo sehnat si drogu?

- a) lehké
- b) středně těžké
- c) těžké

ALKOHOL

11) Jaký alkohol jsi vyzkoušel/a? (pokud žádný, nevyplňuj další otázky a přejdi k části Nikotin)

12) Proč jsi zkusil/a pít alkohol?

- a) ze zvědavosti
- b) problémy doma, ve škole apod.
- c) je to „in“
- d) jiné důvody (napiš jaké)

13) Bylo těžké obstarat si alkohol?

- a) ano
- b) ne
- c) kupují mi ho kamarádi
- d) vyrábím si ho sám/sama

14) Jak často piješ alkohol? (vyplň v případě, že v současnosti nějaký alkohol užíváš)

- a) denně
- b) 1x týdně
- c) více než 2x týdně
- d) 1x měsíčně nebo méně často

15) Přestat pít alkohol by pro tebe bylo: (vyplň v případě, že v současnosti nějaký alkohol užíváš)

- a) jednoduché
- b) středně těžké
- c) obtížné
- d) nemožné

16) Měl/a jsi někdy kocovinu?

- a) ano
- b) ne

17) Chtěli po tobě v obchodě občanský průkaz, když sis kupal/a alkohol?

- a) ano
- b) ne
- c) nekupuji si ho sám/sama, kupují mi ho kamarádi, známí...
- d) nikdy jsem si ho nekupoval/a

18) Znáš právní úpravu týkající se alkoholu?

- a) ano
- b) ne
- c) něco málo vím a znám

NIKOTIN

19) Zkusil/a jsi někdy tabákové výrobky? (cigarety, doutníky apod.)

- a) ano
- b) ne (nevyplňuj další otázky a přejdi k části Obecné informace)

20) Z jakého důvodu jsi zkusil/a tabákový výrobek?

- a) je to „in“
- b) rodiče kouří, tak k tomu mám blízko
- c) ze zvědavosti
- d) jiné důvody (napiš jaké)

21) Jak sis obstaral/a tabákový výrobek?

- a) od kamarádů
- b) v obchodě
- c) od rodičů
- d) od někoho jiného
- e) sám/ sama jsem si ho vyrobil/a

22) Kolik cigaret (doutníků) vykouříš denně? (vyplň v případě, že v současnosti nějaké cigarety (doutníky) kouříš)

- a) 0-5
- b) 6-10
- c) 11-15
- d) 16-20
- e) 21 a více

23) Za jak dlouho po vykouření cigarety (doutníku) cítíš nutkavou potřebu zapálit si další? (vyplň v případě, že v současnosti nějaké cigarety (doutníky) kouříš)

- a) 1-10 minut
- b) 11-20 minut
- c) 21-30 minut
- d) více než 31 minut

24) Znáš zákony týkající se tabákových výrobků?

- a) ano
- b) ne
- c) něco málo vím

OBECNÉ INFORMACE

Pohlaví	žena	muž		
Věk	15	16	17	18 a více

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku.